Financiranje investicija vodno-komunalne infrastrukture sredstvima EU fondova

Baksa, Violeta

Master's thesis / Diplomski rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University North / Sveučilište Sjever**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:122:387970

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-29**

Repository / Repozitorij:

University North Digital Repository

SVEUČILIŠTE SJEVER
SVEUČILIŠNI CENTAR VARAŽDIN
Studij Poslovna ekonomija

DIPLOMSKI RAD br. 326/PE/2020

FINANCIRNAJE INVESTICIJA VODNO-KOMUNALNE INFRASTRUKTURE SREDSTVIMA EU FONDOVA

Violeta Baksa

Varaždin, ožujak 2020.

SVEUČILIŠTE SJEVER

SVEUČILIŠNI CENTAR VARAŽDIN

Studij Poslovne ekonomije

DIPLOMSKI RAD br. 326/PE/2020

FINANCIRANJE INVESTICIJA VODNO-KOMUNALNE INFRASTRUKTURE SREDSTVIMA EU FONDOVA

Studentica:
Violeta Baksa, 0771/336D

Mentorica:
izv.prof.dr.sc. Anica Hunjet

Varaždin, ožujak 2020.

Sveučilište Sjever
Sveučilišni centar Varaždin
104. brigade 3, HR–42000 Varaždin

Prijava diplomskog rada

Definiranje teme diplomskog rada i povjerenstva

ODJEL Odjel za ekonomiju

STUDIJ diplomski sveučilišni studij Poslovna ekonomija

PRISTUPNIK Violeta Baksa | MATIČNI BROJ 0771/336D

DATUM 13.03.2020. | KOLEGIJ Ekonomika poduzetništva

NASLOV RADA Financiranje investicija vodno-komunalne infrastrukture sredstvima EU fondova

NASLOV RADA NA ENGL. JEZIKU Financing of water and utility infrastructure investments by EU funds

MENTOR Anica Hunjet | ZVANJE izv.prof.dr.sc.

ČLANOVI POVJERENSTVA

1. prof. dr. sc. Ante Rončević, predsjednik
2. doc. dr. sc. Petar Mišević, član
3. izv. prof. dr. sc. Anica Hunjet, mentorica
4. doc. dr. sc. Damira Đukec, zamjenski član
5.

Zadatak diplomskog rada

BROJ 326/PE/2020

OPIS

Ulaganja i investicije ključni su pokretači razvoja svakog gospodarstva i ekonomije u cjelini. Razvijena vodno-komunalna infrastruktura strateški je interes kako za državu i društvo, tako i za svaku jedinicu lokalne samouprave i krajnjeg korisnika. Apliciranje projekata i povlačenje sredstava iz fondova EU ispunjava ciljeve pametnog, održivog i uključivog rasta, a dobra infrastrukturna pokrivenost impuls je za pokretanje daljnjih investicija.

U ovom diplomskom radu prikazat će se:
* Europska unija kao zajednica jednakih ljudskih vrijednosti
* fondovi EU - mogućnosti korištenja financijskih sredstava
*daljnji višegodišnji okvir Europske unije za naredno sedmogodišnje razdoblje
* provedba vodno-komunalnih preuzetih direktiva EU
* analizirati konkretni primjeri financiranja projekata iz EU fondova
* donijeti zaključak.

ZADATAK URUČEN 13.03.2020 | POTPIS MENTORA

SVEUČILIŠTE SJEVER

SAŽETAK

Fondovi Europske unije i njihova učinkovitost svakim danom sve više dolaze do izražaja u prepoznatljivosti i važnosti ostvarivanja ciljeva definiranih direktivama i smjernicama Europske unije.

Svakim se danom svijest i osviještenje žitelja sve više okreće prepoznatljivosti i ostvarenju prilika ili mogućnosti koje pruža ulazak u Europsku uniju. Dokaz da je tome tako su i Međimurske vode d.o.o. Čakovec, tvrtka u kojoj radim i koja je vrlo rano prepoznala jedan od mogućih i dakako danas najpristupačnijih načina za razvoj dobrobiti svih žitelja Međimurske županije, ali svakako i šire društvene zajednice.

Lepeza mogućnosti je dakako široka, ali iskorištenost dostupnih sredstava još uvijek nije na zadovoljavajućoj razini. Put od ideje do realizacije je dugotrajan, a vremena za moguće iskorištavanje svih dostupnih sredstava sve manje.

Možda će ovaj kratki rad za nekoga biti inspiracija i poticaj za iznalaženje novih mogućnosti razvoja i ulaganja kako bi se ostvarili neki planirani ciljevi koji su do nedavno zbog nedostatnih financijskih sredstava bili nedohvatljivi.

Mogućnosti postoje, samo ih je potrebno prepoznati i zaokružiti svojom idejom.

Ključne riječi: Europska unija, fondovi EU, vodno- komunalna infrastruktura, projekti, investicije

SUMMARY

European Union funds and their efficiency are increasingly reflected in the recognizability and importance of achieving the goals of the EU directives and guidelines.

Every day, the consciousness and resurrection of the people increasingly turns to the recognizability and achievement of opportunities of entering the European Union. Proof that is so are Međimurske vode d.o.o. Čakovec, the company I work in, and that very early recognized one of the possible and today, certainly most accessible ways of development of welfare of all residents of Međimurje County, but also the wider community.

The range of options is, of course, broad, but exploitation of available resources is still not at a satisfactory level. The path from the idea to realization is long-lasting, and the time for the possible exploitation of all available resources is less and less.

This brief work for somebody might be an inspiration and an incentive to find new opportunities for development and investment to achieve some of the planned goals that were recently unavailable due to insufficient financial resources.

Possibilities exist, only they have to be recognized and rounded up with the idea.

European Union, EU funds, water and utility infrastructure, projects, investments

Sadržaj

1. UVOD 1
1.1. Predmet i cilj rada 1
1.2. Izvori podataka i metode prikupljanja 2
1.3. Sadržaj i struktura rada 2
2. EUROPSKA UNIJA 3
2.1. Ideja o Europskoj uniji 3
2.2. Povijest Europske unije 5
2.3. Institucionalni i zakonodavni okvir Europske unije 6
2.4. Temeljni strateški dokumenti Europske unije 10
3. FONDOVI EUROPSKE UNIJE 12
3.1. Pretpristupni fondovi 12
3.2. Kohezijska politika 13
3.2.1. Glavni ciljevi kohezijske politike 17
3.2.2. Tematski ciljevi kohezijske politike 18
3.3. Europski strukturni i investicijski fondovi 19
3.3.1 Europski fond za regionalni razvoj 21
3.3.2. Europski socijalni fond 22
3.3.3. Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj 24
3.3.4. Europski fond za pomorstvo i ribarstvo 25
3.3. Višegodišnji financijski okvir Europske unije 2021. – 2027. 26
3.4. Financiranje vodno-komunalne infrastrukture u RH 29
3.5. Poduzetništvo, investicije i investitori 34
4. PRIMJERI FINANCIRANJA PROJEKATA VODNO-KOMUNALNE INFRASTRUKTURE IZ EU FONDOVA 37
4.1. Međimurske vode d.o.o. Čakovec 37
4.2. Realizirani projekti i projekti u tijeku 38
4.3. Primjer realiziranih i okončanih projekata 39
4.3.1. Aglomeracija Čakovec 39
4.3.2. Projekt Aglomeracije Novo Selo na Dravi 47
4.4. Primjeri projekata u tijeku – Aglomeracija Donja Dubrava i Mursko Središće 49
5. ZAKLJUČAK 52
6. POPIS LITERATURE 53

7. POPIS TABLICA 55
8. POPIS SLIKA 55
9. POPIS GRAFIKONA 55

1. UVOD

1.1. Predmet i cilj rada

Tema završnog rada „Financiranje investicija vodno-komunalne infrastrukture sredstvima EU fondova" proizašla je iz vizije mogućih i budućih ulaganja u područja koja zahtijevaju razvoj. Za razvoj društva potrebno je pokrenuti određene aktivnosti da bi se ciljevi ostvarili, kako osobni na vlastito zadovoljstvo, tako i oni društveno korisni kojima se unapređuje kvaliteta života svakog pojedinca i jedinke u široj društvenoj zajednici. Za sve je potrebno raspolagati dostatnim financijskim sredstvima, imati jasno i detaljno razrađenu strategiju, strogo definiran cilj i na kraju, opravdanje i dokaz za isplativost ulaganja.

Za postizanje ciljeva potrebno je ostvariti određene rezultate. Da bi rezultati bili vidljivi moramo provoditi određene aktivnosti, a za provođenje aktivnosti potrebni su određeni ljudski resursi i financijska sredstva. Kada znamo da raspolažemo kvalitetnim ljudskim resursima i imamo zatvorenu i točno definiranu financijsku konstrukciju rezultati su neizostavni, a cilj dostižan.

Misija ovog rada je u sažetom obliku prikazati i prezentirati široke mogućnosti u ostvarivanju ciljeva šire društvene zajednice apliciranjem projekata za poboljšanje uvjeta života, za jačanje gospodarstva i privrede, za stvaranje većeg broja radnih mjesta, za povećavanjem stope zapošljavanja i otvaranja novih radnih mjesta, za jačanjem socijalne uključenosti, za investiranjem u obrazovanje i cjeloživotno učenje, za razvoj novih tehnologija, te projekata koji će nizom poduzetih aktivnosti ublažiti posljedice ekonomske krize i smanjiti socijalne razlike. Ponuđene mogućnosti za ostvarivanje ciljeva su više nego dohvatljive kroz ponuđene programe i strategije Europske unije.

Ulaskom Republike Hrvatske u Europsku uniju otvaraju se nove mogućnosti i nova ostvarenja u širokoj lepezi povlačenja bespovratnih sredstava iz fondova EU, a sve u cilju poboljšanja i unapređenja životnih uvjeta na zadovoljstvo svih žitelja Lijepe naše.

1.2. Izvori podataka i metode prikupljanja

Pisanje ovog rada potpomognuto je različitim dostupnim izvorima kao što su internetske stranice, stručna literatura, znanstveni članci, stručni članci , te dostupna literatura u samoj tvrtci. Osim toga korišteni su mrežni izvori podataka u tvrtci koji se i inače koriste u svakodnevnom radu u okviru obavljanja radnih zadataka i obaveza.

Podaci su sakupljani iz navedenih izvora sažimanjem i grupiranjem, a podaci korišteni za prikaz opisanih projekata na vlastitom primjeru rezultat su rada Tima i mog vlastitog rada u Timu za uspješnu realizaciju već sada dovršenih projekata ili onih započetih.

1.3. Sadržaj i struktura rada

Rad je koncipiran kroz navedeni sadržaj tako da se u uvodnom dijelu obrazlaže odabrana tema i predmet rada, sa svim korištenim izvorima za izradu istog.

U drugom i trećem dijelu se daju definicije i obrazlažu ključni pojmovi potrebni za realizaciju ideje, a bez kojih aktera, odnosno sudionika procesa nije moguće ostvariti i realizirati potrebne radnje nužne za provedbu aktivnosti i ostvarivanje zacrtanih ciljeva.

U četvrtom dijelu rada prezentiraju se konkretni primjeri iz prakse Međimurskih voda d.o.o. Čakovec, odnosno prikazana je realizacija investicija financiranih sredstvima EU fondova, uz utvrđena zapažanja na vlastitim iskustvima.

2. EUROPSKA UNIJA

2.1. Ideja o Europskoj uniji

„Mislim da među narodima koji čine zemljopisne regije, kao što su narodi Europe, treba postojati jedna vrsta federalne veze; trebalo bi im biti moguće stupiti u kontakt u bilo koje vrijeme kako bi se posavjetovali o svojim interesima, dogovorili se o zajedničkim rezolucijama i kako bi uspostavili osjećaj solidarnosti koji će im omogućiti da odgovore na bilo kakvu ozbiljnu prijetnju koja se može pojaviti... Očito je da će ta asocijacija biti ponajprije ekonomska, jer je to najhitniji aspekt pitanja..." [1]

Ovim mislima rođena je ideja o nekadašnjoj Europskoj ekonomskoj zajednici i današnjoj Europskoj uniji.

Iako se iz citiranog govora može zaključiti kako se osnivanjem Europske unije na prvo mjesto trebale staviti temeljne ljudske vrijednosti kao najvažniju sastavnicu i cilj osnivanja, čime bi se ujedinjenim zemljama članicama i njihovim žiteljima omogućilo više blagostanja i slobode od postojećeg u svim sferama ljudskog života, mislim da te vrijednosti često i nisu bile u službi promicanja europskog zajedništva kod samog donošenja odluka jer često puta postoji nejasnoća o vrijednostima na kojima se donesene odluke temelje pa se u većini slučajeva donose odluke koje se čine kontradiktornima od onih vrijednosti koje su postavljene kao prioritetne. Još uvijek prevladava ekonomski interes u donošenju odluka i stavlja se ispred interesa temeljnih ljudskih vrijednosti.

U konačnici cilj je bio svakako stvoriti jedinstveno tržište i valutu, „moćnu" Europu, koja će u svakom trenutku biti spremna odgovoriti gospodarski snažnim tržištima Sjedinjenih Američkih Država, Japana, Kine i Rusije.

---

[1] Govor francuskog premijera Aristidea Brianda na 10. redovitom zasjedanju Skupštine Lige naroda, Ženeva, 5. rujna 1929.

Slika 1. Europska unija

Izvor: https://www.google.com

Iako smo danas sve više svjedoci krize ujedinjene Europske unije što dokazuju i najnovija zbivanja izlaska Velike Britanije 31. siječnja 2020. godine kao jedne od osnivača EU iz okvira Unije, a time postoji potencijalna opasnost tzv. „razjedinjavanja" Europske unije, jer je izlazak Velike Britanije u neku ruku bio „okidač" za izlazak pa se može pretpostaviti da će se i kod drugih zemalja članica s vremenom javiti želja i instinkt za vraćanjem vlastite valute i tržišta, ali svakako ne u tako skoroj budućnosti.

Europa koja je svoje ujedinjavanje prepustila kapitalu, a ne zajedničkoj politici sve manje je jedinstvena familija. Svaka zemlja ima svoje bilance i svoje dugove. Ne postoji dug Europske unije nego svake njene članice. Briselska administracija se uzdigla iznad europskog društva. Stvara se euro-elita uz pomoć kapitala koja promovira koncept Europske unije u kojoj je kapital zaštićen, a ne dugoročni razvoj zajednice europskih

naroda. Pogrešnu politiku u izgradnji Europske unije i velike dugove neće platiti niti grčke, španjolske, portugalske ili talijanske euro-elite nego narodi tih zemalja, i to postaje opasni faktor nestabilnosti i dugoročne neodrživosti Europske unije.

.....Izgleda da je sve više-manje prepušteno briselskoj administraciji koja je, direktno ili indirektno pod utjecajem "velikog kapitala" s jedne strane i svoje odvojenosti od europske stvarnosti na drugoj strani. U svim važnim povijesnim trenucima, za pozitivan daljnji razvoj bili su odlučujući vizionari kakvi su bili i utemeljitelji EU. Njihove ideje o razvoju zajedničke Europe su iscrpljene, a vizionare za novu etapu nadamo se da nećemo dugo čekati.[2]

1. srpnja 2013. Republika Hrvatska postala je punopravna članica Europske unije sa svim pravima i obvezama koje iz tog članstva proizlaze, a pojedine su ovlasti prenesene institucijama Europske unije slijedom uredbi Ugovora o Europskoj ili „Uniji" te Ugovora o funkcioniranju Europske unije kao i odredbi Ustava Republike Hrvatske iz glave VIII.[3]

Fondovi Europske unije su velika i značajna pomoć u razvoju i povezivanju pojedinih zemalja članica. Svakako se mora reći da sufinanciranje infrastrukturnih objekata iz fondova EU predstavlja preteču investicija u gospodarstvu, gospodarski rast i regionalni razvoj. Razvojem infrastrukture pojedinih regija određene zemlje otvaraju se veće mogućnosti poduzetnicima i gospodarskim subjektima za ulaganja, investicije i sve povoljniju investicijsku klimu. Za provođenje i realizaciju programa potrebne su investicije koje su neostvarive bez poduzetništva i investitora.

2.2. Povijest Europske unije

Ideja o ujedinjenju Europe pojavila se kao sredstvo pomirenja Francuske i Njemačke, kada je Winston Churchill, britanski političar u svom poznatom govoru od 19. rujna 1946. godine iznio ideju Sjedinjenih država Europe. Isticao je kako treba poticati pomirenje između Europljana, naročito između Francuza i Nijemaca, kao ključa uspjeha europskog jedinstva. Francuski ministar vanjskih poslova Robert Schuman 9. svibnja 1950. godine objavljuje deklaraciju poznatu po njegovom imenu, u kojoj predlaže konkretnu realizaciju radi trajnog uklanjanja stoljetne netrpeljivosti između

---

[2] *Ljubo Jurčić** UDK 330.341(497.5):339.923 JEL Classification E66, F15 - 20. tradicionalno opatijsko savjetovanje Hrvatskih ekonomista

[3] Europa EU fondovi (Online).https://europa.eu/european-union/about-eu/historyhr#1945.%E2%80%93_1959.

Njemačke i Francuske. Prijedlog podrazumijeva stavljanje ukupne njemačko-francuske proizvodnje ugljena i čelika pod zajedničku.

Jedinstvo proizvodnje odrazilo se na realno ekonomsko ujedinjenje, neophodno za očuvanje mira. U Parizu su, u sklopu međuvladinih pregovora o Schumanovom planu, u lipnju 1950. godine predstavnici šest europskih zemalja (Zapadne Njemačke, Francuske, Italije, Belgije, Nizozemske i Luksemburga) dogovorili osnivanje prve zajednice: Europske zajednice za ugljen i čelik. Nova institucionalna suradnja temeljila se na ostvarenju zajedničkih ciljeva putem dogovaranja i suradnje te mehanizama za provedbu zajedničkih akcija ili politika. Rimskim ugovorom 25. ožujka 1957. godine osnovana je Europska ekonomska zajednica.

Početni rezultati Zajednice bili su vrlo pozitivni, prva izvješća potvrdila su kako je premašila očekivanja i ciljeve u pogledu upravljanje cijenama ugljena i čelika, zajmovi za modernizaciju proizvodne infrastrukture, poboljšanje blagostanja i uvjeta rada. Ujedinjenje Europe oduvijek je bio politički projekt, ali je motiviran prvenstveno gospodarskim i drugim interesima zemalja članica. Uspjeh europske zajednice za ugljen i čelik doveo je do širenja entuzijazma oko nastavka integracijskog projekta.

Tako je ugovorom iz Maastrichta koji je potpisan 7. veljače 1992. godine Zajednica prerasla u Europsku uniju. Europska unija je nadnacionalna organizacija čiji je cilj jačanje ekonomske integracije i suradnje između zemalja članica. Utemeljena je 1. studenoga 1993. godine nakon ratifikacije Ugovora o EU od strane tadašnjih dvanaest članica Europske zajednice: Belgije, Danske, Francuske, Njemačke, Grčke, Irske, Italije, Luksemburga, Nizozemske, Portugala, Španjolske i Ujedinjenog Kraljevstva. [4]

2.3. Institucionalni i zakonodavni okvir Europske unije

Institucije Europske unije obavljaju svoju regulatornu funkciju u sklopu ovlasti koje su im dodijeljene osnivačkim ugovorima. U područjima prenesenih ovlasti države članice svoju suverenost ne ostvaruju samostalno, već zajednički s drugim integriranim članicama.

Posebno važno mjesto u europskoj izgradnji ima Europsko vijeće koje okuplja predstavnike zemalja članica na najvišoj razini. Ono predstavlja skup političkih predstavnika zemalja članica na najvišoj razini i iako nema zakonodavne ovlasti ima

[4] Kandžija, V., Cvečić I., Ekonomika i politika Europske unije, Ekonomski fakultet sveučilišta, 2011., str. 83-100

poticajno mjesto u kreiranju europske politike, jer definira stratešku orijentaciju politika Unije i zajedničke vanjske i sigurnosne politike. Stoga Vijeće određuje prioritete, daje političku orijentaciju, stimulira razvoj te regulira sporna pitanja te su njegove zadaće

- ✓ definiranje pristupa daljnjoj izgradnji Europe
- ✓ izdavanje smjernica za zajedničko djelovanje i političku suradnju
- ✓ iniciranje suradnje u novim područjima
- ✓ formiranje zajedničkih stavova u pitanjima vanjskih odnosa.

Europsko vijeće je mjesto gdje se slobodno iznose misli, ideje i neformalni stavovi između vođa zemalja članica. Snaga se očituje u spontanosti i neformalnosti, a koja ipak obvezuje i usmjerava europsku politiku.

Europsko vijeće daje političke impulse i atribute

- ✓ Europskoj komisiji
- ✓ Vijeću ministara i
- ✓ Europskom parlamentu.

Europska komisija je institucija koja ne predstavlja zemlju članicu nego Uniju kao cjelinu i jedina institucija EU-a koja predlaže, izvršava i kontrolira zakonodavstvo o čijem donošenju odlučuju Parlament i Vijeće te kojim se:

- ➢ štite interesi EU-a i njegovih građana u pogledu pitanja koja se ne mogu učinkovito riješiti na nacionalnoj razini
- ➢ pruža točan uvid u tehničke pojedinosti zahvaljujući savjetovanju sa stručnjacima i javnosti
- ➢ određuje prioritete potrošnje EU-a zajedno s Vijećem i Parlamentom
- ➢ izrađuje godišnje proračune koje odobravaju Parlament i Vijeće
- ➢ nadgleda potrošnju sredstava
- ➢ zajedno sa Sudom Europske unije osigurava ispravnu primjenu prava EU-a u svim država članicama.
- ➢ zastupa sve države članice EU-a u međunarodnim tijelima, osobito u područjima trgovinske politike i humanitarne pomoći
- ➢ pregovara o sklapanju međunarodnih sporazuma u ime EU-a.[5]

[5] https://europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies/european-commission_hr#nadle%C5%BEnosti-europske-komisije

Kad Komisija formalno dostavi prijedlog Vijeću ili Parlamentu započinje zakonodavni proces.

Vijeće ministara raspolaže pravnom osnovom u donošenju odluka zakonske regulative i proračuna, te koordinira, definira i oblikuje pravce zajedničkih politika Unije. Vijeće ministara je bitno zajedničko tijelo koje povezuje zemlje članice, donosi zakonodavstvo Unije (u suradnji s Europskim parlamentom), utvrđuje političke ciljeve, koordinira nacionalne politike i uravnotežuje razlike između njih, kao i s ostalim institucijama, što ga čini nezaobilaznim elementom donošenja odluka u okviru EU. Sastavljano je od ministara nacionalnih vlada država članica, a sastav Vijeća mijenja se ovisno o području o kojem se odlučuje. Tako učestalost sastanaka ovisi o hitnosti određene problematike, zavisno od pitanja problematike da li se radi o općim poslovima, financijskim ili ekonomskim poslovima, poljoprivredi ili ribarstvu ili određenim pitanjima vezanim uz vanjske poslove.

Osnovni zadatak Vijeća ministara je prihvaćanje zakonodavstva u suradnji s Europskim parlamentom. Kako ono raspolaže s pravom donošenja odluka i prihvaća zajednički proračun, definira pravce zajedničkih politika Unije. Za određena pitanja je ono ipak nadležno kao što su zajednička vanjska i sigurnosna politika, pri čemu se zemlje članice ne odriču vlastitog suvereniteta.

Odluke se donose na tri načina: jednoglasno, jednostavnom (običnom) većinom ili kvalificiranom većinom, tako da se glasovi ponderiraju zavisno o veličini države.[6]

Europski parlament jedino je tijelo na razini Europske unije koje se bazira na izravnim općim izborima. Parlament predstavlja izraz političke i demokratske volje naroda Europske unije, jamac je europskih interesa i zaštite prava građana. To je najveća multinacionalna skupština svijeta i predstavlja oko 500 milijuna građana. Iako se zastupnici biraju prema nacionalnim kvotama oni na europskoj razini nisu politički organizirani nacionalno, već prema političkim opredjeljenjima.

Zadaće Europskog parlamenta su:

- politička i zakonodavna koja ima polazište u Rimskim ugovorima i daju mu konzultativno značenje između Komisije koja predlaže i Vijeća ministara koje

[6] Kandžija, V., Cvečić I., Ekonomika i politika Europske unije, Ekonomski fakultet sveučilišta, 2011.

prihvaća zakonodavstvo. Uloga Parlamenta ojačala je Osnivačkim ugovorima tako da danas ravnopravno sudjeluje u donošenju odluka s Vijećem, a u određenim slučajevima traži se mišljenje ili pristanak Parlamenta prije prihvaćanja zakonodavnog prijedloga Komisije;

- nadzorna nad ostalim institucijama EU, posebno Europske komisije;
- proračunska – sudjeluje u donošenju proračuna, predlaganje izmjena proračunskih sredstava i davanje amandmana na prvobitne prijedloge Komisije te prijedloge zemalja članica u okviru Vijeća ministara.

Slika 2. Institucije Europske unije

Izvor: https://www.google.com

Osim navedenih institucija kao nadzorne institucije djeluju Sud pravde i Revizijski sud, te ostali savjetodavni organi. Osim toga kako bi se ostvarili brojni ciljevi Europske unije, u okviru njezinih zajedničkih institucija i politika potrebni su različiti financijski mehanizmi koji će pokrivati troškove provođenja politika te raznih projekata i inicijativa. U skladu s time Unija je osnovala Europsku investicijsku banku, Europsku banku za obnovu i razvoj čiji je cilj poticanje i pomoć u tranziciji te obnovi zemalja iz srednje i istočne Europe i Europsku središnju banku.

2.4. Temeljni strateški dokumenti Europske unije

Korištenje Europskih strukturnih i investicijskih fondova bazira se na izradi strateških dokumenata. Strateškim dokumentima preciziraju se nacionalni razvojni ciljevi, prioritetna područja ulaganja i financijske alokacije. Strateški dokumenti u kontekstu ESI fondova su:

1. Strategija Europa 2020.
2. Partnerski sporazum
3. Zajednički strateški okvir
4. Nacionalni program reformi i
5. Operativni programi.

Temeljni strateški dokument Europske unije - Europa 2020., naslijedila je Lisabonsku strategiju i sadrži razvojne ciljeve Europske unije. Samo središte strategije je pametan, održiv i uključiv rast:

- Pametan rast – rast i razvoj gospodarstva zasnovanog na znanju i inovacijama.
- Održiv rast – rast koji uključuje efikasnu upotrebu resursa i energije, te ekološki prihvatljivo i konkurentno gospodarstvo.
- Uključiv rast – razvoj ekonomije s visokom stopom zaposlenosti koja donosi društvenu i teritorijalnu povezanost.[7]

Temeljni strateški europski okvir predviđa pet glavnih ciljeva koji se moraju postići u područjima zapošljavanja, istraživanja i razvoja, klimatskih promjena i energije, obrazovanju i borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti.

Preduvjet za postizanje ovih ciljeva je koordinacija strateških prioriteta na svim razinama - lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj, te usklađivanje sa kohezijskom politikom da bi u konačnici oni bili i ostvareni, odnosno financijska alokacija za predviđeno razdoblje u najvećoj mogućoj visini realizirana.

Zajednički strateški okvir ima za cilj olakšati sektorsku i teritorijalnu koordinaciju intervencija Europske unije u okviru europskih strukturnih i investicijskih fondova, te

[7] Hunjet A., Kozina G.: Osnove poduzetništva, Varaždin, 2014.

koordinaciju s drugim relevantnim politikama i instrumentima Unije u skladu s ciljevima strategije. [8]

Europski fondovi koji podržavaju financiranje kohezijske politike u Europskoj uniji su Europski strukturni i investicijski fondovi. Ovi fondovi glavni su izvor ulaganja na razini europske unije za pomoć državama članicama u povećanju njihovog rasta i osiguravanju većeg razvoja radnih mjesta, istovremeno vodeći računa o osiguravanju održivog razvoja u skladu s ciljevima strategije Europa 2020. Projekti koji se financiraju iz fondova EU su oni koji su u skladu s razvojnim ciljevima Republike Hrvatske odnosno ciljevima u uniji. Strateški dokument usvojen na razini europske unije i usvojene strategije u Republici Hrvatskoj ukazuju na potrebu održivog, pametnog i pretpostavkom uključivog rasta, a za ciljeve postavljaju visoku razinu zaposlenosti, produktivnosti i socijalne ujednačenosti.

Strukturne i investicijske fondove država članica koristi na nacionalnoj razini i to nakon što se dobro definiraju i usklade strateški dokumenti tj. operativni programi za pojedine fondove. Republika Hrvatska da bi ostvarila odnosno ispunila ciljeve zacrtane strategijom svakako je nužno bilo utvrditi prioritete u ispunjavanju odnosno zadovoljavanju tih ciljeva, kao i utvrditi strategije za pojedina područja u Hrvatskoj. Tako se sve ono što nije navedeno kao prioritet i strateškim dokumentima neće moći financirati iz fondova EU.

Svakako je važno da izrada strateških dokumenata bude temeljena na partnerskom pristupu izrade što znači da je potrebno uključiti gotovo sve strukture društva koje su potencijalni nositelji budućih projekata za određivanje prioriteta i ciljeva kako bi se zajedničkim radom što bolje radilo na povezivanju nacionalnih strateških dokumenata sa regionalnim i lokalnim strateškim dokumentima. Takvim zajedničkim pristupom planiranja, provedbe, praćenja i ocjenjivanja projekata koji se financiraju iz sredstava EU fondova omogućuje se članici da financijska sredstva usmjeri upravo tamo gdje su ona najpotrebnija i da optimalno iskoristi raspoloživost sredstava.

[8] Maletić, I., Kosor, K., Copić, M., Ivaković Knežević, K., Zrinušić, N., Bešlić, B., Bukovac, S., Kulakowski, N., Karačić, M., Rajaković, M., Tufekčić, M., Petričko, I., Valić, S.: EU PROJEKTI-od ideje do realizacije,TIM4 PIN d.o.o. za savjetovanje, Šumetlička 41, 10 000 Zagreb

3. FONDOVI EUROPSKE UNIJE

3.1. Pretpristupni fondovi

Republika Hrvatska počela je koristiti programe pomoći prije petnaestak godina. Prvi potpisani akt bio je Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju – Privremeni sporazum potpisan je u listopadu 2001. godine. Tako su najprije bila dostupna sredstva iz programa OBNOVA 1996. – 2000., pa zatim sredstva iz programa CARDS 2000.-2004./2006. Nakon potpisivanja partnerstva s Hrvatskom i Odluke Europskog vijeća kojom Hrvatska postaje država kandidat stekli su se uvjeti za pretpristupnu strategiju i otvaranje pregovora u listopadu 2005. godine.

Stjecanjem statusa kandidatkinje odnosno države koja želi biti dio Europske unije otvoreni su programi PHARE, ISPA i SAPARD, a zatim i početak nove perspektive 2007. godine IPA programima koji se sastojao od ukupno pet komponenti, a to su:

1. Pomoć u tranziciji i izgradnji institucija
2. Prekogranična suradnja
3. Regionalni razvoj
4. Razvoj ljudskih potencijala
5. Ruralni razvoj (IPARD).

Ulaskom u Europsku uniju otvorile su se mogućnosti korištenja europskih fondova i provođenje europske Kohezijske politike.

U financijskoj perspektivi 2007. – 2013. godina kao pretpristupni fond uspostavljen je Instrument pretpristupne pomoći (IPA), koji je objedinio sve prethodne fondove i instrumente i uz države kandidatkinje obuhvatio i zemlje potencijalne kandidatkinje. Stupanjem u članstvo država prestaje koristiti pretpristupnu pomoć, a za nju se osigurava posebna - privremena financijska pomoć, koja se precizira ugovorom o pristupanju.

Pretpristupni fondovi su programi pomoći Europske unije namijenjeni državama kandidatkinjama u procesu pristupanja u Evropsku uniju. Cilj pretpristupnih fondova je podrška državama kandidatkinjama u ispunjavanju kriterija za članstvo, posebno u usklađivanju zakonodavstva države kandidatkinje sa zakonodavstvom Evropske unije te za njihovo osposobljavanje da kao članice EU mogu efikasno ispunjavati svoje

obaveze. Pretpristupni fondovi su ključni dio pretpristupne strategije te su obično usklađeni s pristupnim partnerstvom.[9]

Prioriteti unutar komponenti određeni su u skladu s potrebama svake pojedine države sudionice programa, s ciljem maksimalnog prilagođavanja njezinim specifičnostima. Za svaku pojedinu komponentu uspostavljena je upravljačka struktura koja se sastoji od upravljačkog tijela i provedbenih agencija koje su nadležne za natječajne i ugovorne procedure.

Rok za provedbu ugovora zaključenih po IPA programima je studeni 2018. godine (IPA 2012) te siječanj 2019. godine (IPA 2013). Plaćanja po navedenim programima zaključno će se moći izvršavati do kraja 2019. godine i početka 2020. godine.

3.2. Kohezijska politika

Kohezijski fond namijenjen je najmanje razvijenim državama članicama Europske unije, čija je vrijednost bruto nacionalnog proizvoda (BDP) po stanovniku manja od 90% prosjeka EU-a. Riječ je o financijskom mehanizmu uspostavljenom 1993. godine za financiranje velikih infrastrukturnih projekata u Europskoj uniji na području okoliša i transeuropskih mreža. Glavna svrha Kohezijskog fonda je jačanje ekonomske, socijalne i teritorijalne kohezije Europske unije u interesu promicanja održivog razvoja. Za razdoblje od 2014. - 2020. godine sredstva Kohezijskog fonda usmjerena su na države članice Europske unije i to njih 15: Bugarsku, Cipar, Češku, Estoniju, Grčku, Hrvatsku, Latviju, Litvu, Mađarsku, Maltu, Poljsku, Portugal, Rumunjsku, Slovačku i Sloveniju.

Kohezijski fond osnovan je s ciljem poticaja gospodarskog i socijalnog razvoja. Aktivnosti fonda usmjerene u prema području zaštite okoliša u davanju prioriteta opskrbi pitkom vodom, pročišćavanju otpadnih voda i zbrinjavanju komunalnog otpada. Osim ovih aktivnosti fond podržava aktivnosti iz područja pošumljavanja, kontrole erozije tla te mjere za očuvanje prirode s posebnim naglaskom na potpore prema ekonomiji s niskom razinom ugljičnog dioksida, promicanju prilagodbe klimatskim promjenama i zaštiti okoliša u primicanju učinkovitosti resursa. U prometnom smislu

[9]Novota,S., Vlašić, I., V, Velinova, R., Geratliev, K., Borissova, O., Europski fondovi za Hrvatske projekte, Priručnik o financijskoj suradnji i programima koje u Hrvatskoj podupire EU, Središnji državni ured za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova Europske unije, 2009

financiranje je usmjereno na projekte uspostave ili razvoja prometne infrastrukture koja je definirana smjernicama kao integralni dio trans-europske prometne mreže.

U financijskoj perspektivi 2007. - 2013. vrijednost koja je dodijeljena Kohezijskom fondu iznosila je 61 milijardu eura (58 milijardi eura + 3 milijarde za posebnu prijelaznu pomoć), dok se za razdoblje 2014. - 2020. godine Kohezijskom fondu dodjeljuje otprilike 63,4 milijarde eura. Razina financiranja sredstvima Kohezijskog fonda za određeni projekt može iznositi najviše 85% njegova ukupnog troška. Do kraja 2013. godine, Republika Hrvatska imala je na raspolaganju 655 milijuna eura za financiranje projekata iz ovog područja. Dodatno, Hrvatskoj je do kraja 2013. godine kroz Operativni program "Okoliš" dodijeljeno 149,8 milijuna eura za projekte u vezi s energijom ili prijevozom, s uvjetom da vidljivo pridonose dobrobiti okoliša u pogledu energetske učinkovitosti. Kohezijski fond, kao jedan od pet europskih strukturnih i investicijskih fondova za razdoblje 2014. - 2020., reguliran je Uredbom br.1303/2013 kojom se utvrđuju zajedničke odredbe o pravilima i normama trošenja financijskih sredstava. Za programsko razdoblje 2014. - 2020. Republici Hrvatskoj je iz Kohezijskog fonda na raspolaganju 2,559 milijardi eura. Tematske radne skupine izradile su prijedloge operativnih programa u kojima detaljnije opisuju i razrađuju aktivnosti i mjere za učinkovitiju provedbu ciljeva. Za korištenje Europskog fonda za regionalni razvoj i Kohezijskog fonda, Republika Hrvatska pripremila je Operativni program "Konkurentnost i kohezija" s ukupnom alokacijom u iznosu od 6,881 milijardi eura.

Iako je u Kohezijskom fondu uglavnom riječ o financiranju velikih nacionalnih projekata čiji su korisnici tijela javne vlasti, prilike za poslovni sektor otvaraju se kroz sudjelovanje u postupcima javne nabave za isporuku dobara i usluga, te obavljanje radova kao što su različite studije, građevinski radovi i slično. [10]

[10] Fondovi EU.http://europski-fondovi.eu/program/kohezijski-fond

Slika 3. Kohezijska politka

Izvor:
https://www.google.com/search?rlz=1C1GCEU_hrHR876HR876&q=slike+vezane+uz+ustroj+europske+unije&tbm=isch&source=univ&sa=X&ved=2ahUKEwiMlMi5iZLoAhUQ-gQKHd0tCXwQ7Al6BAgKEBk&biw=910&bih=726#imgrc=pNWBer9c_ZdmZM&imgdii=ZZOLv4ojeowfgM

Kohezijska politika glavna je investicijska politika EU. Usmjerena je na poticanje otvaranja radnih mjesta, poslovne konkurentnosti, gospodarskog rasta, održivog razvoja te poboljšanja kvalitete života građana svih regija i gradova Europske unije. Postavljanje pravih ciljeva ogleda se u suradnji Europske komisije s državama članicama i regijama na nacrtu partnerskih ugovora i operativnih programa kojima se naznačuju investicijski prioriteti i razvojne potrebe. Programima upravljaju te pojedinačne projekte odabiru upravljačka tijela država članica.

Da bi se odredila prioritetna područja tzv. prioritetne osi u koje će se usmjeravati sredstva iz fondova EU definirani su Operativni programi (OP – Operational Programme) i koordinacijsko tijelo, posrednička tijela, tijelo za ovjeravanje i tijelo za reviziju, tijela nadležna za provedbu izabranih prioriteta ulaganja.

Koordinacijsko tijelo i resorna ministarstva za provođenje fondova Europske unije, nacionalna su tijela odgovorna za programiranje, uspostavu sustava, donošenje pravila, razvoj integriranog sustava upravljanja informacijama (u daljnjem tekstu: MIS), praćenja provedbe na nacionalnoj razini te koordinaciju s Komisijom EU.
Tijelo za reviziju, Agencija za reviziju sustava provedbe programa Europske unije - ARPA, nacionalno je funkcionalno upravljačko tijelo i tijelo za ovjeravanje i kontrolu odgovorno za vanjsku reviziju ispravnosti i učinkovitosti rada sustava.
Tijelo za ovjeravanje, Ministarstvo financija – MFIN, nacionalno je tijelo koje ovjerava izjavu o izdacima i zahtjeve za plaćanja prije upućivanja istih Komisiji. Upravljačko tijelo jest nacionalno tijelo koje upravlja operativnim programom. Za svaki pojedini operativni program nadležna su različita upravljačka tijela:

- ✓ OP „Konkurentnost i kohezija" - Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU
- ✓ OP „Učinkoviti ljudski potencijali" - Ministarstvo rada i mirovinskog sustava.

Posrednička tijela razine 1 (PT1) nacionalna su tijela koja, u okviru odgovornosti upravljačkog tijela, obavljaju određene delegirane funkcije u vezi s odabirom projekata za financiranje. Posrednička tijela razine 2 (PT2) nacionalna su ili javna tijela koja, u okviru odgovornosti Upravljačkog tijela, obavljaju određene delegirane funkcije koje se odnose na provjeru jesu li financirani proizvodi i usluge isporučeni, jesu li izdaci koje je korisnik prikazao za projekt stvarno nastali te udovoljavaju li nacionalnim pravilima i pravilima Europske unije tijekom cijelog razdoblja provedbe i trajanja projekta.
Posrednička tijela razine 1 i / ili Posrednička tijela razine 2 ustrojavaju se u okviru pojedinoga Operativnog programa ako Upravljačko tijelo tog OPA-a prenosi dio svojih funkcija na Posrednička tijela razine 1 i / ili Posrednička tijela razine 2, u kojem slučaju Upravljačko tijelo zadržava cjelokupnu odgovornost za upravljanje OP-om i obnašanje svih funkcija Upravljačkih tijela.[11]

[11] Kohezijska politika EU i Hrvatska 2014.-2020. https://izvoz.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Kohezijska%20politika%20EU%20i%20Hrvatska%202014.-2020..pdf

3.2.1. Glavni ciljevi kohezijske politike

Glavni cilj kohezijske politike je smanjivanje značajnih ekonomskih, socijalnih i teritorijalnih razlika koje uglavnom postoje među regijama u Europi. Tako kohezijsku politiku možemo definirati sa tri glavna cilja i to:

1. Konvergencija – smanjenje razlika u razvoju između država članica i regija unutar EU
2. Regionalna konkurentnost i zapošljavanje – jačanje konkurentnosti i privlačnosti pojedinih regija članica Unije
3. Europska teritorijalna suradnja – poticanje i jačanje prekogranične suradnje zajedničkih aktivnosti za ubrzanje razvoja i razmjenu iskustava među regijama

Kohezijska politika ima snažan utjecaj na mnogim poljima. Investicije kao pokretači aktivnosti doprinose ostvarenju mnogih drugih ciljeva i politika EU. Dopunjuju politike koje se bave obrazovanjem, zapošljavanjem, energijom, okolišem, jedinstvenim tržištem, istraživanjem i inovacijama. Kohezijska politika poglavito osigurava neophodan investicijski i strateški okvir za ispunjavanje dogovorenih ciljeva rasta. Svaka država članica usvojila je vlastite nacionalne ciljeve za ta područja.

Većina sredstava kohezijske politike koncentrira se na manje razvijene europske države i regije kako bi im se pomoglo da uhvate korak te da se umanje ekonomske, socijalne i teritorijalne nejednakosti koje još uvijek postoje unutar EU-a.

Novo programsko razdoblje uvodi pojednostavnjena zajednička pravila te pridaje više pažnje ishodima i rezultatima. S obzirom na iznos svog bruto domaćeg proizvoda (BDP-a), regije se kategoriziraju kao razvijene, tranzicijske i manje razvijene. Ovisno o kategoriji, fondovi mogu pokriti između 50% i 85% ukupnih sredstava projekta. Ostatak sredstava može biti pokriven iz javnih (nacionalnih ili regionalnih) ili privatnih izvora. Sveobuhvatni je cilj kohezijske politike učiniti europske regije i gradove konkurentnijima poticanjem rasta i otvaranjem radnih mjesta.

3.2.2. Tematski ciljevi kohezijske politike

Kohezijska politika sa proračunom od 351,8 milijardi eura posebno se usredotočuje na jedanaest tematskih ciljeva za poticanje rasta u razdoblju 2014. -2020.

1. Jačanje istraživanja, tehnološkog razvoja i inovacija
2. Poboljšani pristup, korištenje te kvaliteta IKT tehnologije
3. Jačanje konkurentnosti malog i srednjeg poduzetništva
4. Podržavanje prijelaza na gospodarstvo s malim udjelom ugljika
5. Promicanje prilagodbe na klimatske promjene, prevencije opasnosti i upravljanje rizicima
6. Očuvanje i zaštita okoliša i promicanje učinkovitosti resursa
7. Promicanje održivog prometa i poboljšanje mrežnih infrastruktura
8. Jačanje zapošljavanja i mobilnosti radne snage
9. Jačanje socijalne uključenosti i borba protiv siromaštva
10. Ulaganje u obrazovanje, vještine i cjeloživotno učenje
11. Poboljšanje učinkovitosti javne uprave

Kohezijska je politika brzo i učinkovito odgovorila na krizu neophodnim stupnjem fleksibilnosti - preusmjeravanjem sredstava tamo gdje su najpotrebnija i ulaganjem u ključne sektore za poticanje rasta i otvaranje radnih mjesta. Uz to, ciljana smanjenja zahtjeva za nacionalnim sufinanciranjem i početnih troškova dodjele sredstava državama članicama u krizi, rezultirala su prijeko potrebnom likvidnošću u vrijeme ograničenja proračuna. Kohezijska politika ima snažan utjecaj na mnogim poljima, osobito na polju investicija koje pridonose ostvarenju mnogih drugih ciljeva politika Europske unije.

Kohezijska politika podupire europsku solidarnost jer se većina sredstava kohezijske politike koncentrira na manje razvijene europske države i regije kako bi im se pomoglo da uhvate korak te da se umanje ekonomske, socijalne i teritorijalne nejednakosti koje još uvijek postoje unutar Europske unije. Ukupni financijski učinak kohezijske politike je katalizator za daljnje javno i privatno financiranje ne samo stoga što obvezuje države članice na sufinanciranje iz nacionalnih proračuna, nego i stoga što stvara povjerenje ulagača.

3.3. Europski strukturni i investicijski fondovi

Kohezijska politika provodi se u Republici Hrvatskoj u financijskom razdoblju 2014. - 2020. kroz provođenje Europskih strukturnih i investicijskih fondova prema slijedećim operativnim programima:

- ✓ KOHEZIJSKI FOND – cilja na države članice čiji je bruto nacionalni dohodak po stanovniku manji od 90% prosjeka Europske unije te financira projekte iz područja prometa i okoliša.
- ✓ EUROPSKI FOND ZA REGIONALNI RAZVOJ – za cilj ima jačanje ekonomske i socijalne kohezije u Europskoj uniji te smanjenje razvojnih razlika između njenih regija.
- ✓ EUROPSKI SOCIJALNI FOND – potiče zapošljavanje i mogućnosti zaposlenja u Europskoj uniji.

Osim navedenih, u financijskoj perspektivi 2014.-2020. na raspolaganju su i:

- ✓ EUROPSKI POLJOPRIVREDNI FOND ZA RURALNI RAZVOJ
- ✓ EUROPSKI FOND ZA POMORSTVO I RIBARSTVO

Slika 4. Europski strukturni i investicijski fondovi

Izvor: Strukturni fondovi (Online). https://strukturnifondovi.hr/eu-fondovi/

Tablica 1. Raspodjela alokacije iz ESI fondova za RH 2014.-2020.

ESI fond	Alokacija (EUR)
Europski fond za regionalni razvoj (EFRR)	4.321.499.588
Kohezijski fond	2.559.545.971
Europski socijalni fond (ESF)	1.516.033.073
Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFRR)	2.026.222.500
Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (EFPR)	252.643.138
UKUPNO	*10.675.944.270*

Izvor: Strukturni fondovi (Online) http://arhiva.strukturnifondovi.hr/esi-fondovi-2014-2020

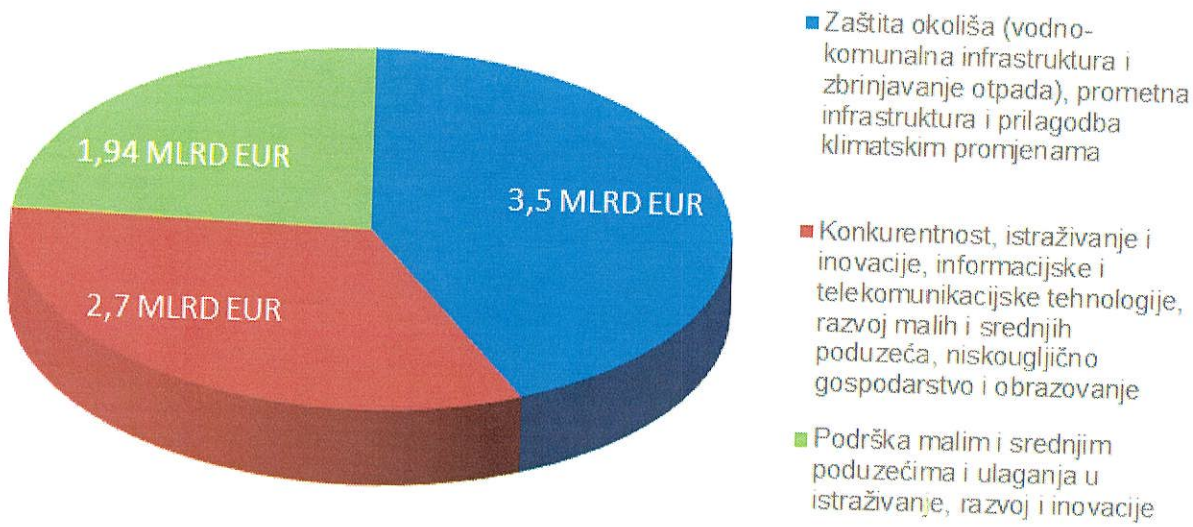

Slika 5. Operativni program Konkurentnost i kohezija 2014.-2020.

Izvor: http://arhiva.strukturnifondovi.hr/op-konkurentnost-i-kohezija-2014-2020-779

Operativnim programom Kohezija i konkurentnost 2014. - 2020. provodi se kohezijska politika Europske unije i doprinosi cilju ulaganje za rast i radna mjesta kroz poticanje ulaganja u infrastrukturne investicije u područjima prometa, energetike, zaštite okoliša, ICT-a, pružanje potpore razvoju poduzetništva i istraživačkih djelatnosti. U okviru Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014. - 2020. Republici Hrvatskoj je

na raspolaganju 6,881 milijarda eura od čega 4,321 milijarda eura iz Europskog fonda za regionalni razvoj (EFRR) i 2,559 milijardi eura iz Kohezijskog fonda (KF). Kada se tome pridoda obvezno sufinanciranje provedbe operativnog programa iz proračuna Republike Hrvatske, njegova ukupna vrijednost raste na 8,14 milijardi eura.

Slika 6. Alokacija financijskih sredstava

Izvor: Strukturni fondovi. http://arhiva.strukturnifondovi.hr/op-konkurentnost-i-kohezija-2014-2020-779

3.3.1 Europski fond za regionalni razvoj

Europski fond za regionalni razvoj (EFRR) jedan je od pet fondova koji imaju zajednički naziv Europski strukturni i investicijski fondovi (ESI fondovi). U Financijskoj perspektivi 2007. - 2013., EFRR bio je uspostavljen Uredbama Vijeća br. 1083/2006 i 1080/2006. Za financijsko razdoblje 2014. - 2020. Vlada Republike Hrvatske na sjednici održanoj 4. rujan 2014. godine donijela je Uredbu Vijeća br. 1303/2013 kojom se utvrđuju zajedničke odredbe o Europskom fondu za regionalni razvoj i posebnim odredbama o cilju "Ulaganja za rast i radna mjesta" te stavljaju izvan snage Uredbe br. 1080/2006 i 1083/2006. Cilj mu je jačanje gospodarske i socijalne kohezije te smanjivanje razlika između regija unutar EU, kroz podršku u razvoju i strukturnim prilagodbama

regionalnih gospodarstava, kao i podršku prekograničnoj, transnacionalnoj i međuregionalnoj suradnji. Uglavnom je usmjeren na proizvodne investicije u cilju otvaranja radnih mjesta, infrastrukturne investicije te na lokalni razvoj, kao i razvoj malog i srednjeg poduzetništva.

Aktivnosti koje ovaj fond obuhvaća su produktivna ulaganja koja pridonose stvaranju i očuvanju održivih radnih mjesta, ulaganja u infrastrukturu pružanja osnovnih usluga građanima na području energetike, okoliša, prometa te informacijskih i komunikacijskih tehnologija, ulaganja u socijalnu, zdravstvenu i obrazovnu infrastrukturu, razvoj unutarnjeg potencijala podržavanjem lokalnih i regionalnih razvoja te inovacija i tehnička pomoć.
Korisnici sredstava fonda su istraživački centri, lokalne i regionalne vlasti, škole, korporacije, trening centri, državna uprava, mala i srednja poduzeća, sveučilišta, udruge. Osim za njih, sredstva će biti dostupna i za javna tijela, neke organizacije privatnog sektora (osobito mala poduzeća), nevladine organizacije, volonterske organizacije. Strane tvrtke s bazom u regiji koja je pokrivena relevantnim operativnim programom mogu se također prijaviti pod uvjetom da zadovoljavaju europska pravila javne nabave. [12]

3.3.2. Europski socijalni fond

Europski socijalni fond predstavlja glavni financijski instrument EU za ostvarivanje strateških ciljeva politike zapošljavanja. Jedna od važnih mjera je financiranje jačanja administrativne sposobnosti u državnoj upravi i javnom sektoru u području gospodarstva, zapošljavanja, socijalne politike, okoliša i pravosuđa. Fond osigurava podršku europskim regijama koje su pogođene visokom stopom nezaposlenosti. Strategija i proračun ESF-a dogovaraju se i o njoj donose odluku države članice EU, Europski parlament i Komisija. Na toj osnovi planiraju se sedmogodišnji operativni programi koje donose države članice s Komisijom. Operativni programi se zatim implementiraju kroz razne organizacije javnog i privatnog sektora.

[12] Fondovi EU.http://europski-fondovi.eu/program/europski-fond-za-regionalni-razvoj

Sredstva strukturnih fondova dodjeljuju se državama članicama Europske unije uzimajući u obzir broj stanovnika i gustoću naseljenosti, regionalni razvoj, nezaposlenost i stupanj obrazovanja. U razdoblju od 2007. do 2013. godine, članice Europske unije imale su na raspolaganju oko 75 milijardi eura iz ESF-a, odnosno na godišnjoj razini izdvaja se gotovo 10 milijardi eura u svrhu ublažavanja posljedica ekonomske krize. Financijska sredstva ESF-a dolaze iz proračuna Europske unije i dopunjuju se nacionalnim doprinosima. Europski socijalni fond, kao jedan od pet europskih strukturnih i investicijskih fondova za razdoblje 2014. - 2020., reguliran je Uredbom br. 1303/2013 kojom se utvrđuju zajednička načela, pravila i norme trošenja financijskih sredstava. Udio Europskog socijalnog fonda u programskom razdoblju 2007. - 2013. iznosi nešto više od 10%, dok je njegova uloga za programsko razdoblje 2014. - 2020. ojačana uvođenjem pravno obvezujućeg minimalnog udjela od 23,1% ukupnih sredstava za koheziju.

Europska komisija potvrdila je Sporazum o partnerstvu 2014. godine, koji je izrađen zajednički od strane Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije, Ministarstva poljoprivrede te šest tematskih radnih skupina koje djeluju u okviru Koordinacijskog povjerenstva za pripremu dokumenata za financijsko razdoblje 2014. - 2020. Sporazum opisuje na koji će način Republika Hrvatska pristupiti ispunjavanju zajedničkih ciljeva, za što će imati na raspolaganju 10,676 milijardi eura iz ESI fondova. Konkretno, Republici Hrvatskoj u razdoblju 2014.-2020. iz Europskog socijalnog fonda na raspolaganju je 1,516 milijardi eura. Tematske radne skupine izradile su prijedloge operativnih programa u kojima detaljnije opisuju i razrađuju aktivnosti i mjere za učinkovitiju provedbu ciljeva. Za korištenje Europskog socijalnog fonda i Inicijative za zapošljavanje mladih, Republika Hrvatska pripremila je Operativni program "Učinkoviti ljudski potencijali" s ukupnom alokacijom u iznosu od 1,582 milijardi eura.

Financijska sredstva iz Europskog socijalnog fonda dostupna su putem država članica i regija, stoga program ne financira projekte izravno iz Bruxellesa. Program se provodi kroz pojedine projekte koji se odvijaju pod vodstvom različitih organizacija-sudionika, kao što su javne uprave, poduzeća, nevladine organizacije i socijalni partneri aktivni na području zapošljavanja i socijalne uključenosti. Zainteresirane organizacije mogu se obratiti upravi ESF-a u vlastitom gradu ili regiji. Zahtjev za financiranje mogu podnijeti i drugi oblici organizacija iz javnog i privatnog sektora kao što su lokalne i

regionalne vlasti, obrazovne institucije, nevladine institucije, sindikati, radnička vijeća, predstavnici industrije i profesionalne udruge pojedinih poduzeća.

Korisnici ovog fonda su nevladine organizacije, jedinice lokalne i regionalne samouprave, neprofitne organizacije, javne ustanove, privatne institucije, organizacije koje se bave posredovanjem pri zapošljavanju, privatne tvrtke, lokalne i regionalne razvojne agencije, zadruge i međunarodne (međuvladine) organizacije, socijalni partneri, komore, mala i srednja poduzeća, socijalna poduzeća, lokalna i regionalna partnerstva.

Aktivnosti obuhvaćene ovim fondom su promicanje zapošljavanja i podrška mobilnosti radne snage, ulaganje u obrazovanje, vještine i cjeloživotno učenje, promicanje socijalne uključenosti i borba protiv siromaštva, jačanje institucionalnih kapaciteta i učinkovitost javne uprave i dr. [13]

3.3.3. Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj

Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (Agricultural Fund for Rural Development, EAFRD) ima za cilj jačanje europske politike ruralnog razvoja i pojednostavljivanje njezine provedbe. Konkretno, poboljšava upravljanje i kontrolu nad politikom ruralnog razvoja za razdoblje 2007. - 2013. Fond se financira sredstvima Zajedničke poljoprivredne politike (ZPP) i pridonosi ostvarivanju ciljeva strategije Europa 2020 promicanjem održivog ruralnog razvoja u cijeloj Europskoj uniji. Pridonosi ekološkoj i teritorijalnoj ravnoteži, zaštiti klimatskih uvjeta i uvođenju inovacija u poljoprivredni sektor. Europski parlament 19. studenog 2013. godine odobrio je Uredbe br. 1305/2013 za potporu ruralnome razvoju i br. 1306/2013 o financiranju, upravljanju i nadzoru ZPP-a o novom višegodišnjem financijskom okviru za razdoblje od 2014. do 2020. godine, kojom su stavljene izvan snage Uredbe br. 1290/2005 i br. 1698/2005.

Alocirana su sredstva razdoblje od 2007. do 2013. godine i programu je namijenjeno 96,4 milijarde eura. U novom financijskom razdoblju od 2014. do 2020. godine, predviđeni proračun za poljoprivredni program i ruralni razvoj iznosi 95,577 milijardi eura, što čini 24,4% ukupnog proračuna. Ukupna alokacija za Program ruralnog

[13] Fondovi EU.http://europski-fondovi.eu/program/europski-socijalni-fond

razvoja 2014. - 2020. iznosi 2,383 milijardi eura, od čega će Republici Hrvatskoj iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj na raspolaganju biti 2,026 milijardi eura.

Aktivnosti koje program obuhvaća su poticanje transfera znanja i inovacija u poljoprivredi, šumarstvu i ruralnim područjima, jačanje konkurentnosti svih vrsta poljoprivrede i povećanje održivosti gospodarstva, promicanje organizacije prehrambenog lanca i upravljanje rizicima u poljoprivredi, obnova, očuvanje i promicanje ekološke ovisnosti u poljoprivredi i šumarstvu, promicanje učinkovitosti resursa i pomak potpora prema niskim razinama ugljičnog dioksida i klimatski prilagodljivoj poljoprivredi, prehrani i šumarstvu te promicanje socijalne uključenosti, smanjenje siromaštva i gospodarski razvoj ruralnih područja.

Sredstvima programa mogu se koristiti poljoprivredni gospodarski subjekti, poljoprivredne organizacije, udruge i sindikati, udruge za zaštitu okoliša, organizacije koje pružaju usluge u kulturi, uključujući medije, udruge žena, poljoprivrednici, šumari i mladi.[14]

3.3.4. Europski fond za pomorstvo i ribarstvo

Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (European Maritime and Fisheries Fund - EMFF) osigurava sredstva ribarskoj industriji i priobalnim zajednicama s ciljem njihove prilagodbe promijenjenim uvjetima u sektoru postizanja gospodarske i ekološke održivosti. Fond je osmišljen tako da osigura održivo ribarstvo i industriju akvakulture uzgoj ribe, školjkaša i podvodnog bilja. Komisija je 2009. godine pokrenula javno savjetovanje o reformi ZRP-a s ciljem uključivanja novih načela na temelju kojih bi se upravljalo ribarstvom u 21. stoljeću. Prvi sporazum o novom režimu postignut je 1. svibnja 2013. godine i temelji se na tri glavna stupa: novom ZRP-u Uredba br. 1380/2013, zajedničkoj organizaciji tržišta proizvoda ribarstva i akvakulture Uredba br. 1379/2013, te na novom Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo Uredba br. 508/2014.

Republika Hrvatska ostvaruje pravo na korištenje potpore iz Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo, financijskog instrumenta Europske unije za pomoć u ostvarivanju ciljeva iz Zajedničke ribarstvene politike (ZRP). U razdoblju od 2007. do

[14] Fondovi EU. http://europski-fondovi.eu/eafrd

2103. godine, proračun programa Europski fond za pomorstvo i ribarstvo iznosio je 4,3 milijarde eura. U novom financijskom razdoblju od 2014. do 2020. godine ukupna alokacija sredstava iz proračuna Operativnog programa za pomorstvo i ribarstvo iznosi 252, 6 milijuna eura. Najveći udio sredstava 86,8 milijuna eura osiguran je za prioritetno područje jedan (od šest prioriteta), koje se odnosi na poticanje okolišnog održivog, resursno učinkovitog, inovativnog, konkurentnog i na znanju utemeljenog ribarstva.

Aktivnosti obuhvaćene programom su održivi razvoj ribarstva, održivi razvoj akvakulture i održivi razvoj ribolovnih područja, zatim naknade za dodatne troškove u najudaljenijim regijama za ribarske proizvode i akvakulturu, te druge popratne mjere. Gospodarski subjekti i udruge u državama članicama mogu se prijaviti za sredstva iz Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo prema načelu sufinanciranja, prema omjeru koji ovisi od same vrste projekta.[15]

3.3. Višegodišnji financijski okvir Europske unije 2021. – 2027.

Republika Hrvatska u prvih šest mjeseci ove 2020. godine predsjeda Vijećem Europske unije i to je razdoblje kada Unija izlazi iz već sada pa uskoro završenog sedmogodišnjeg razdoblja 2014. – 2020. godine te je potrebno za novo proračunsko razdoblje donijeti financijski okvir za 27 članica Unije. Dokument je to kojim se utvrđuju godišnji iznosi i financijski okviri koje Europska unija može najviše potrošiti na određenim područjima. Donošenjem ovog dokumenta na neki se način pruža jamstvo za korisnike sredstava EU, definiraju se programi, teme i ciljevi financiranja.

Ukupni proračun Unije predložen je u iznosu od 1.087.327 milijuna eura. Novi dokument koji je potrebno usvojiti do kraja 2020. godine sastoji se od sedam poglavlja proračuna i to:

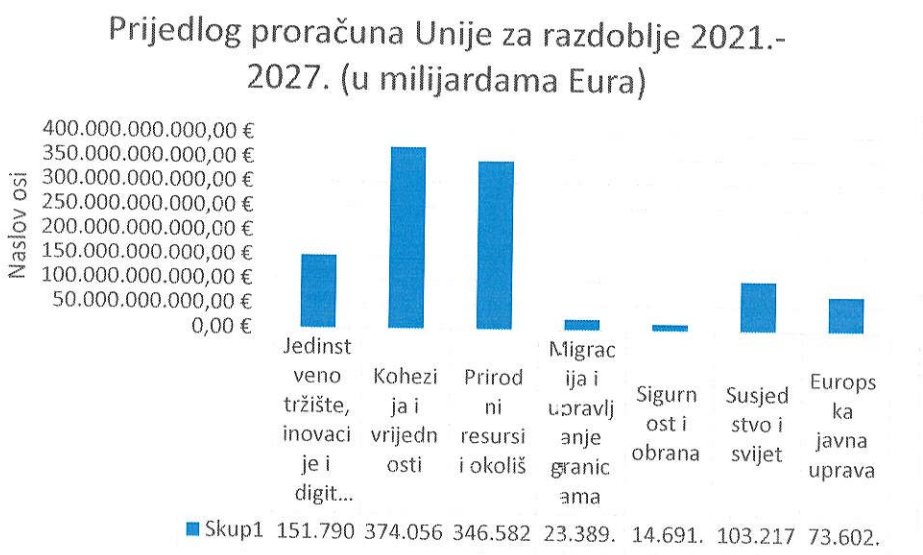
- Jedinstveno tržište, inovacije i digitalno gospodarstvo
- Kohezija i vrijednosti
- Prirodni resursi i okoliš
- Migracije i upravljanje granicama
- Sigurnost i obrana

[15] Fondovi EU. http://europski-fondovi.eu/eff

- Susjedstvo i svijet
- Europska javna uprava

Prihodovna strana bila bi nešto drugačija u odnosu na prethodno sedmogodišnje razdoblje i to u dijelu prihoda da osim carinskih pristojbi i bruto nacionalnog dohotka članica Unije, prihod bude i postotak od prihoda sustava trgovanja emisijama stakleničkih plinova te nacionalni doprinos svake pojedine članice koji bi se izračunavao na temelju količine nerecikliranog plastičnog ambalažnog otpada. Međutim, to su samo prijedlozi.

„To bi državama članicama, smatra Komisija, bio poticaj za smanjenje ambalažnog otpada i prelazak Europe na kružno gospodarstvo provedbom europske strategije za plastiku. Pregovori o cijelom proračunu pa i izvorima njegovih prihoda, u tijeku su, a na prvoj stranici dokumenta pod nazivom „pregovaračka kutija" navodi se i da se oni vode principom „ništa nije dogovoreno dok nije sve dogovoreno.""[16]

Grafikon 1. Prijedlog proračuna Unije za razdoblje 2021.-2027.

Prva stavka planiranog proračuna odnosi se na poticanje istraživanja, inovacija i digitalnih transformacija, te strateška ulaganja u korist jedinstvenog europskog tržišta i konkurentnosti poduzeća, s posebnim naglaskcm na mala i srednja poduzeća. Poseban naglasak stavlja se na inovacije i istraživanje tržišta. Unutar ovog programa stavlja se veliki naglasak i na daljnje povezivarje Europe, izgradnja moderne i

[16] Časopis Računovodstvo i financije, Stručni članak UDK 336.2, dr. sc. Rahela Jurković

učinkovite infrastrukture koja bi povezala i integrirala Uniju u svim njezinim sferama u prometnom, energetskom i digitalnom smislu. Isto se tako unutar ovog poglavlja proračuna planira fond InvestEU koji će zamijeniti postojeće financijske instrumente kojima se podupiru ulaganja, a fond je zamišljen kao financiranje u obliku kredita i jamstava za održivu infrastrukturu, istraživanje, inovacije i digitalizaciju podupirući tako mala i srednja poduzeća.

Kohezija i vrijednosti, kao druga i financijski najveća stavka čiji je cilj stvaranje europske dodane vrijednosti kroz jačanje konvergencije, podršku ulaganjima, stvaranju poslova i rasta, pomoći pri smanjenju ekonomskih, socijalnih i teritorijalnih razlika unutar država članica.

Sredstva unutar ovog dijela proračuna imat će glavnu ulogu u ostvarenju održivog rasta i socijalne kohezije, te promicanju zajedničkih vrijednosti kao glavnih ciljeva Unije koji jačaju ekonomsku, socijalnu i teritorijalnu koheziju i to na način smanjenja nejednakosti u stupnju razvoja regija i znanost onih najnerazvijenijih.

U okviru ovoga poglavlja proračuna financirati će se i program Erasmus+ koji će osigurati prilike za učenje i mobilnost učenicima, vježbenicima, mladima, studentima i profesorima. Nastavak je to programa Erasmus, a poseban naglasak u sljedećih sedam godina biti će na uključenosti ljudi s manje mogućnosti, kao i na jačanju prilika za transnacionalnu suradnju sveučilišta, strukovnih škola i institucija koje se bave osposobljavanjem odraslih.

Stvaranje dodane vrijednosti ostvarivati će se i kroz treće područje proračuna Prirodi resursi i okoliš stavljanjem naglaska na okoliš i klimatske promjene modernizacijom i održivom politikom u području poljoprivrede, pomorstva i ribarstva.

Preostala tri poglavlja proračuna Migracije i upravljanje granicama, orijentirano je upravljanju vanjskim granicama, migracijama i sustavom azila. Prema usvojenom planu iz Bratislave u rujnu 2016. godine, jedan od osnovnih zaključaka bio je „...nikad ne dozvoliti ponovne prošlogodišnje nekontrolirane migracijske tokove i dodatno smanjiti broj nezakonitih migranata; osigurati potpunu kontrolu nad našim vanjskim granicama i vratiti se Schengenu; proširiti konsenzus EU-a o dugoročnoj migracijskoj politici i primijeniti načela odgovornosti i solidarnosti."

Sigurnost i obrana proračunska je stavka s ciljem doprinosa visokog stupnja sigurnosti unutar Unije s posebnim naglaskom prevencije i suzbijanja terorizma, organiziranog kriminaliteta i kiberkriminaliteta (kompjuterskog kriminaliteta), kao i visoki stupanj

zaštite i pomaganja žrtava kriminaliteta. Isto se tako predlažu posebne aktivnosti na području interne sigurnosti u Uniji, konkretno o razgradnji nuklearnih postrojenja u Litvi, Bugarskoj i Slovačkoj.

Susjedstvo i svijet stavka je iz proračuna koja će omogućiti i biti od pomoći zemljama koje se pripremaju za pristupanje Europskoj uniji.

Za Europsku javnu upravu predlaže se u narednom sedmogodišnjem razdoblju potrošiti 73.602 milijuna eura za 60.000 službenika i drugog osoblja koji „poslužuju nekih 500 milijuna Europljana", te za ilustraciju kako navodi autorica članka da se radi o relativno malom broju obzirom da francusko Ministarstvo financija ima oko 140.000 zaposlenika.[17]

Ovako koncipiran i predloženi proračun Europske unije „obećava" daljnji pametan, održiv i uključiv rast prema smanjenju socijalnih razlika i jačanju socijalne uključenosti, povećanju stope zapošljavanja, izvođenju investicija, investiranju u obrazovanje i cjeloživotno učenje, te razvoju novih tehnologija, a sve u nastojanju stavljanja ljudskog faktora na prvo mjesto i vodeći ka osnovnom cilju poboljšanja životnih uvjeta.

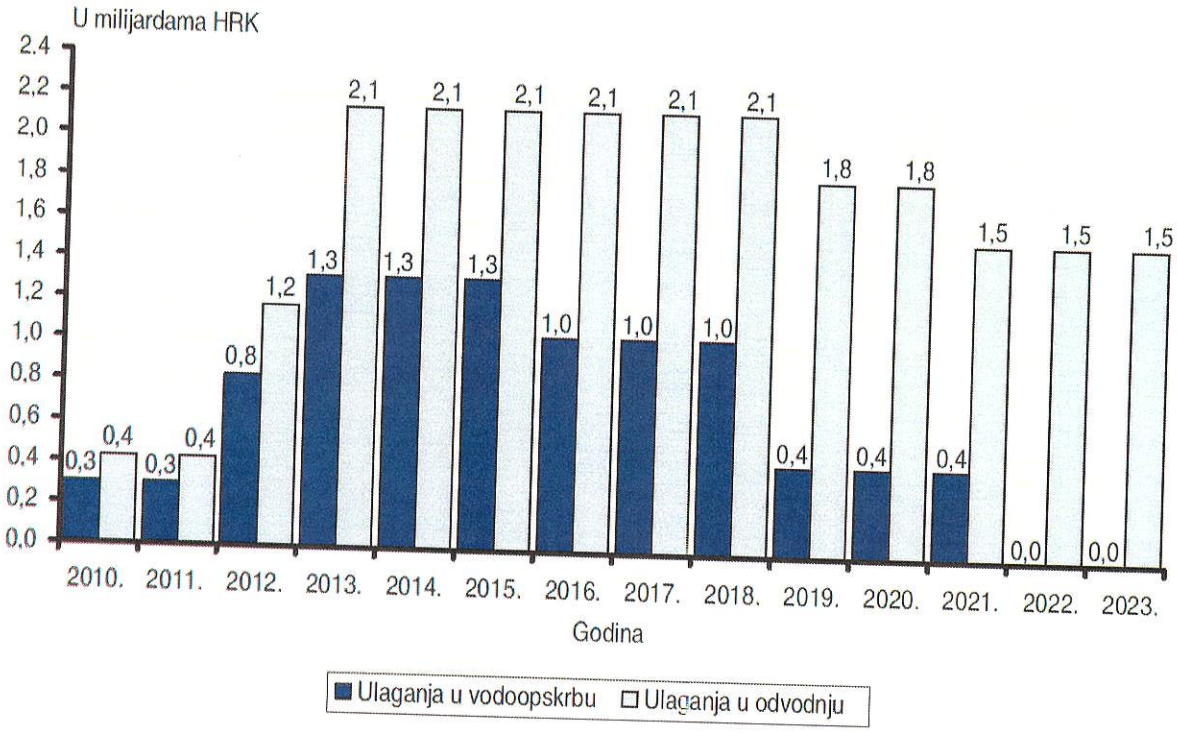
3.4. Financiranje vodno-komunalne infrastrukture u RH

U skladu s preuzetim međunarodnim obvezama vodno-komunalne direktive – Direktiva 98/83/EZ o kakvoći vode namijenjene za ljudsku potrošnju i Direktiva 91/271/EEZ o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda sagledavaju se kao sastavni dio vodnoga zakonodavstva Europske unije, pa time i kao sastavni dio vodnoga zakonodavstva u Hrvatskoj. Slijedom se procesa priključivanja Europskoj uniji problematiziraju određene hrvatske posebnosti, osobito glede načela i mogućnosti financiranja poslovanja i razvitka vodno-komunalnoga gospodarstva, te organizacijske pripremljenosti za ispunjenje preuzetih obveza u provedbi vodno-komunalnih direktiva.[18]
Pokrivenost vodoopskrbnom mrežom u RH veća je u odnosu na mrežu za odvodnju, te se značajna financijska sredstva predviđena su za ulaganje u istu.

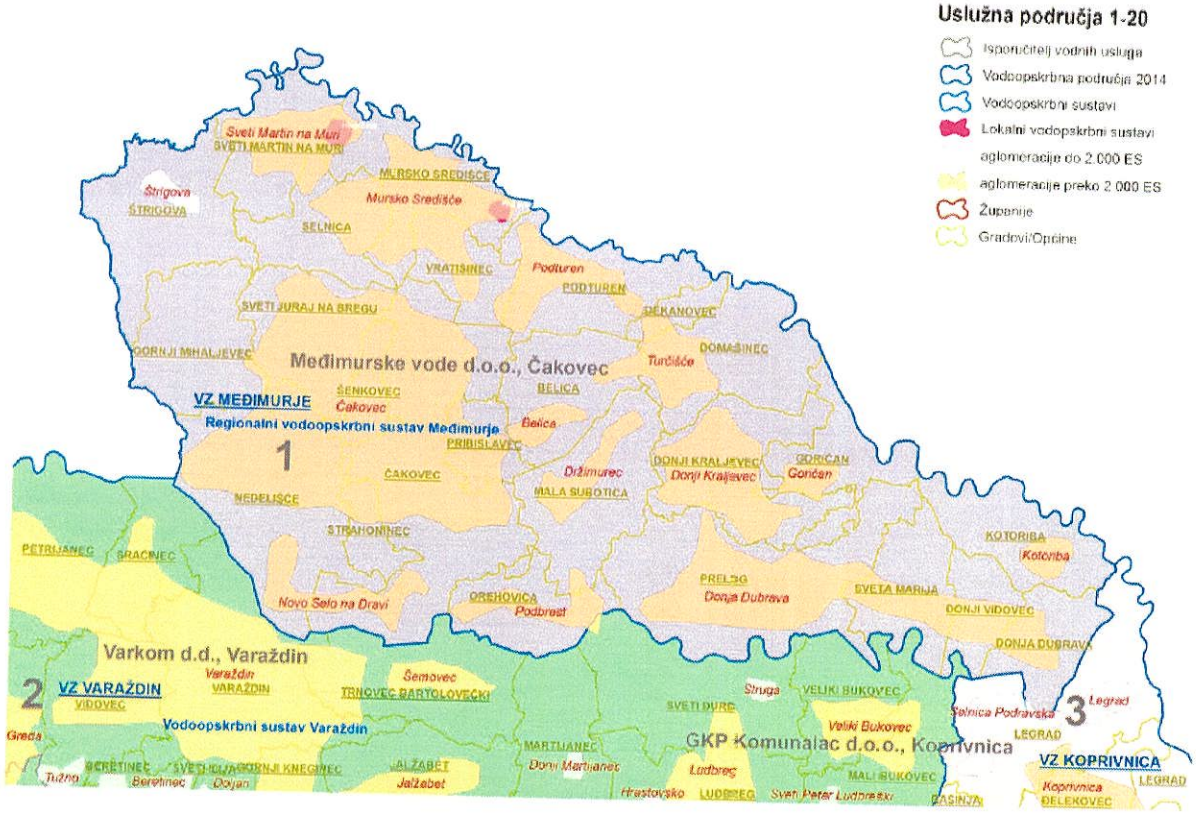
---

[17] Časopis Računovodstvo i financije, Stručni članak UDK 336.2, dr. sc. Rahela Jurković

[18] https://www.voda.hr/sites/default/files/dokumenti/ekonomsko-financijski_aspekti_provedbe_vodno-komunalnih_direktiva_sazetak.pdf

Slika 7. Struktura i dinamika ukupnih ulaganja u provedbi vodno-komunalnih direktiva u razdoblju 2010.-2023.

Slika 8. Uslužno područje 1 - Međimurska županija

Tablica 2. Uslužno područje 1 - Međimurska županija

Karakteristike uslužnog područja (2014.)	
broj JLS	25
broj naselja	131
broj naselja < 50 stanovnika	0
broj stanovnika < 50 stanovnika	0
broj stanovnika priključenih na javni vodoopskrbni sustav	113.804
broj stanovnika s mogućnošću priključenja na javni vodoopskrbni sustav	87.389
broja naselja s mogućnošću priključenja na javni vodoopskrbni sustav ispod 80%	113.520
broj stanovnika na području s priključenošću na javni vodoopskrbni sustav ispod 80%	78
broj stanovnika priključenih na javni sustav odvodnje	18.338
broj stanovnika priključenih na lokalne vodoopskrbne sustave (procjena HZJZ 2013.)	30.815
Indikativni podaci o lokalnim vodoopskrbnim sustavima iz Plana provedbe vodno-komunalnih direktiva (2010.)	0
broj stanovnika na lokalnim vodoopskrbnim sustavima	
kemijski pokazatelji ne odgovaraju	1.461
mikrobiološki pokazatelji ne odgovaraju	0
ne-ogovaraju obje skupine pokazatelja	0
ukupno ne odgovara	0
ukupno odgovara	0
	1.461

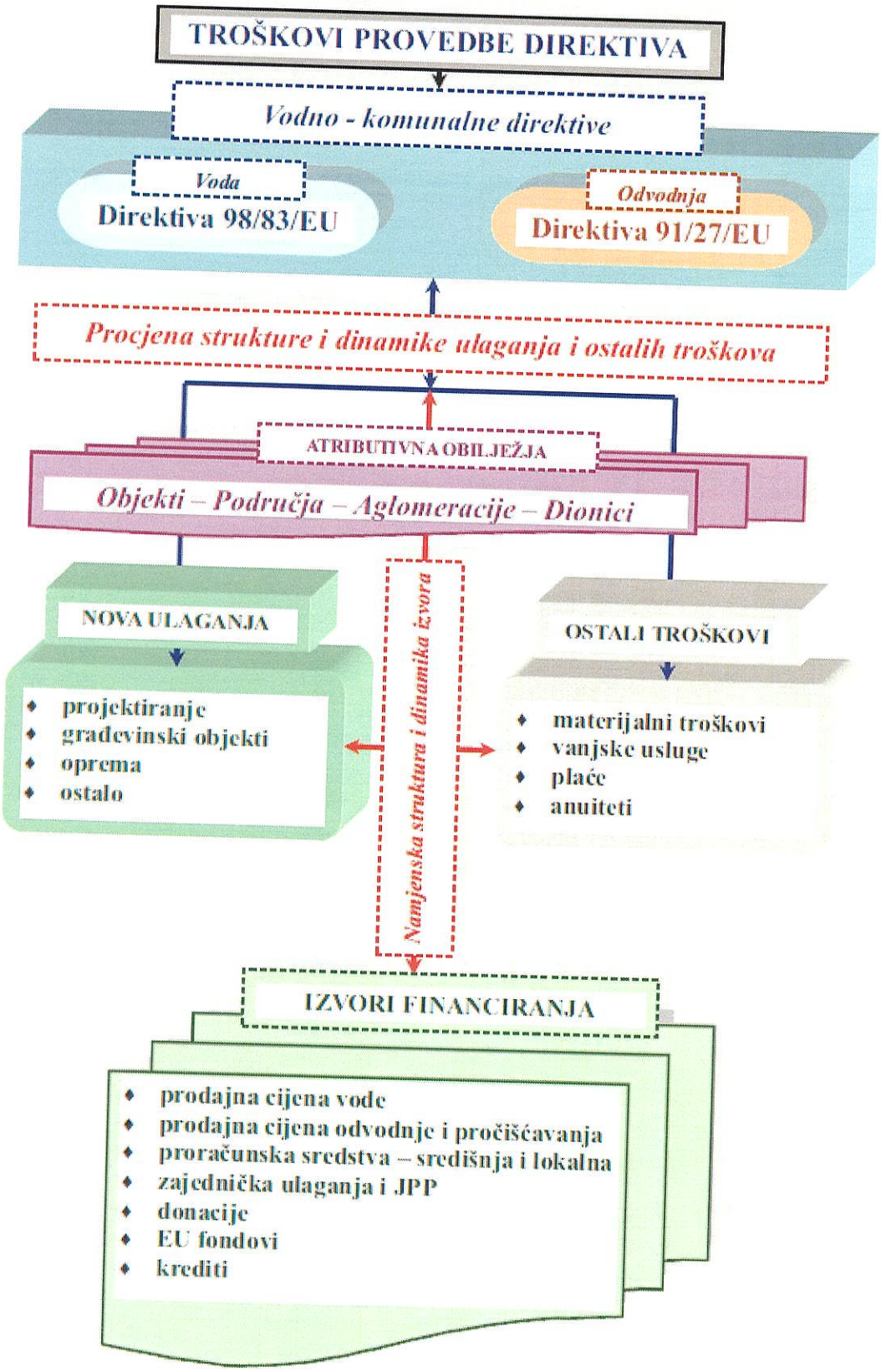
Usluge vodoopskrbe i odvodnje kako u sektoru stanovništva, a napose i u gospodarstvu valja sagledavati komplementarno kao jedinstvenu komunalnu uslugu to je provedba vodno-komunalnih direktiva „nametnula" postepeno uključivanje i povećanje troškova odvodnje.

Kako bi se izbjegli budući očekivani cjenovni šokovi, obzirom na visoke troškove investicija u provođenju novih aglomeracija uvedene su posebne naknade - naknade za razvoj koje se plaćaju u cijeni vode i prije provođenja samog projekta, kako bi pojedine jedinice lokalne samouprave, odnosno krajnji korisnici na tom području mogli lakše prebroditi cjenovno opterećenje i povećanje.

Problem nastaje u pogledu donošenja odgovarajući odluka o pojedinačnom usmjeravanju sredstava naknada za financiranje novih ulaganja. Polazeći od strukture i dinamike ukupnih ulaganja i različite razine razvijenosti pojedinih dijelova sustava za učinkovitu provedbu vodno-komunalnih direktiva potrebno je „politiku raspodjele" sredstava zasnivati na objektiviziranim i prilagođenim društveno-ekonomskim kriterijima.

Dakako, primijenjeni metodološki pristup zanemaruje početni stupanj priključenosti na sustav odvodnje, pa se osobito u prvim godinama analitičkoga razdoblja, «preoptimističnim» mogu smatrati procijenjene količine isporučenih usluga.[19]

[19] https://www.voda.hr/sites/default/files/dokumenti/ekonomsko-financijski_aspekti_provedbe_vodno-komunalnih_direktiva_sazetak.pdf

Slika 9. Koncept i sastavnice troškova i izvora financiranja

Izvor: Višegodišnji program gradnje komunalnih vodnih građevina, Hrvatske vode, Nacrt, listopad 2014.

Za potrebe korištenja sredstava Europske unije i zajmova za financiranje Programa sklapat će se prateći ugovori prema procedurama koje prate takvu vrstu ulaganja. Isporučitelji vodnih usluga odgovorni su za pripremu, nominaciju i realizaciju projekata u zadanim rokovima. Hrvatske vode će zajedno s isporučiteljima vodnih usluga, kroz provedbene timove, uz podršku nadležnog ministarstva, regionalne i lokalne samouprave, biti odgovorni za provedbu Programa u granicama osiguranih sredstava.[20]

Preuzetim institucionalnim obvezama Republika Hrvatska se obvezala i u ovom dijelu pravne stečevine Europske unije izvršiti zaokret ne samo u dijelu institucijskog prilagođavanja odnosno usklađivanja, već da bi se restrukturiranje hrvatskog vodno-komunalnog gospodarstva i dogodilo potrebne su bile promjene u svim područjima: kako tehničko-tehnološke, organizacijske, kadrovske tako i financijske.

Kako je izgradnja vodno-komunalne infrastrukture od strateškog interesa kako za državu, svaku pojedinu jedinicu lokalne samouprave tako i za krajnjeg korisnika, bilo je potrebno objediniti sudionike i institucije.

Mogli bismo reći da je provedba vodno-komunalnih direktiva na neki način „nametnuta" obveza, većina dionika procesa od isporučitelja vodnih usluga, jedinica lokalne samouprave, potencijalnih dobavljača odnosno izvoditelja radova, pa do krajnjih kupaca – korisnika usluga pa u prvim trenucima provedbe sudionici nisu bili pripremljeni na sve okolnosti za provedbu. Kako je to prije svega društveno-razvojna obveza za ravnomjernu raspodjelu tereta bilo je potrebno izvršiti niz pripremnih radnji i analiza, od samog donošenja odluka i utvrđivanja prioriteta, sagledavanja financijske konstrukcije i analize pojedinačnih projekata, strukture i dinamike ulaganja te financiranja.

Samim time javio se problem financiranja odnosno sufinanciranja investicija, nositelja investicija i svakako sagledavanje i zatvaranje financijske konstrukcije svake pojedine investicije. Prvenstveno se vodilo računa o prioritetima, manje razvijenim područjima uvažavajući mogućnosti svake pojedine jedinice lokalne samouprave, iako uz dodjelu bespovratnih sredstava neke od njih nisu bile u mogućnosti financirati onaj manji dio do zatvaranja financijske konstrukcije što je rezultiralo zaduživanjem preko kreditnih institucija i banaka.

---

20 https://www.voda.hr/sites/default/files/nn_117_2015_visegodisnji_program_gradnje_komunalnih_vodnih_gradevina

3.5. Poduzetništvo, investicije i investitori

U suvremenom poslovnom svijetu nezamislive su bilo kakve aktivnosti bez određenog temeljnog nositelja – poduzetnika. Pokretanjem i razvojem novih poduzeća otvaraju se mogućnosti zapošljavanja, nove ideje, ulaganja, inovacije, širenja na nova tržišta, razvoj novih proizvoda i proizvodnih tehnika.

Poduzetništvo je proces prepoznavanja prilike, prikupljanje sredstava za njenu realizaciju, stvaranje i raspodjela novostvorene vrijednosti. U tom procesu poduzetnik je osoba koja preuzima rizik u novcu, vremenu i ugledu.[21]

Poduzetničke vještine usko su vezane sa investicijama i investitorima. Uzajamna povezanost ovih riječi ogleda se u činjenici provođenja određenih aktivnosti u kojima je svaka pojedina strana zasebno neodrživa. Da nema poduzetnika i investitora ne bi postojale investicije i obrnuto. Za ostvarivanje bilo kakvih aktivnosti potreban je angažman obiju strana, određeno vrijeme, duže ili kraće koje zavisi od niza vezanih radnji koje je potrebno odraditi za postizanje cilja, da bi se na kraju isti i ostvario, bio mjerljiv, a samim time i učinkovit, uz postizanje određene imovinske koristi ili dobiti.

Definicija investicije mogla bi se svesti u kratki opis koji glasi: „investicija je bilo kakvo ulaganje, prvenstveno novčanih sredstava, radi stjecanja određenih ekonomskih koristi, odnosno profita" ili „akumulacija u sadašnjosti s nadom dobitka u budućnosti".[22]

Postoji financijski oblik imovine s nadom stjecanja buduće financijske koristi ili svako novo ulaganje u one realne oblike radi dobivanja ekonomske koristi prvenstveno profita kroz određene poslovne i produktivne aktivnosti. Investicije se ostvaruju izravno, ulaganjem u stvaranje ili nabavu realne imovine (stvaranje novih kapitalnih dobara ili obnova i proširenje kapitalnih dobara kao što su tvornice, strojevi, građevinski objekti, vozila i sl.), ili neizravno, pribavljanjem nekoga pravnoga naslova koji daje pravo na udio u dohotku (dionice, obveznice, hipoteke, davanje kredita i sl.).

Oblik investiranja može tako biti realan ili financijski, a ostvareni dohodak može biti u obliku izravne koristi od uporabe dobara ili pak u novčanom obliku, kao što je profit, kamata ili renta. Investicije mogu biti privatne ili javne, ovisno o tome investiraju li privatne fizičke ili pravne osobe, ili pak javna tijela kao što su država, javni fondovi, lokalna vlast ili samoupravna tijela. Kod privatnih investicija motiv ulaganja je privatni

[21] Hunjet A., Kozina G., Osnove poduzetništva, Varaždin, 2014., str. 6
[22] https://hr.wikipedia.org/wiki/Investicija

financijski dobitak, a kod javnih investicija motiv je pretežito stvaranje javnih dobara za zadovoljavanje zajedničkih ili općih potreba (škole, bolnice, infrastruktura, vodovodi, kanalizacije i sl.).

Investicije tj. oblici ulaganja, mogu se promatrati s više aspekata. Tako se razlikuju poslovne investicije, promatrane s razine procesa budžetiranja kapitala investicijskih projekata odabirom različitih kriterija o izboru investicijskih projekata; s ekonomskog aspekta kao vrijeme u kojem se resursi ne koriste za potrošnju već se koriste za buduću proizvodnju; s financijskog aspekta kao ulaganje u različite vrijednosne papire; s aspekta osobnih financija kroz proces izlaganja osobne štednje riziku i očekivanju iz rizika izvedenih prinosa; u smislu nekretnina ulaganje u rezidencijalne ili poslovne nekretnine s ciljem stjecanja tekućih dohodaka ili kapitalnih dobitaka uslijed aprecijacije vrijednosti investicije.[23]

Investitor (engl. *investor*, njem. *Investor*), pravna ili fizička osoba koja svoja ili posuđena sredstva ulaže u posao u sadašnjosti očekujući profit u budućnosti. Po načelu djelotvornosti, visina (cijena) uloženih vlastitih ili posuđenih sredstava treba biti manja od visine očekivanog profita. Investitor snosi sve pozitivne ili negativne učinke investiranja.[24]

Tehnološki napredak, znanje, obrazovanje i stručno osposobljavanje kao i drugi čimbenici kvalitete postali su generatori rasta koji uzrokuju stalne promjene na putu razvoja i podizanja nacionalne konkurentnosti poticanja investicija i potencijalnih investitora.

Odluka investitora za ulaganje je prije svega postojanje dobrog i učinkovitog zakonskog okvira, stabilna mikro i makroekonomska politika i pozitivna investicijska klima. Investitori se prvenstveno odlučuju za investicije koje imaju veliku važnost za budući razvitak zemlje i daljnje restrukturiranje, modernizaciju i jačanje konkurentnosti u gospodarstvu. Pri tome je potrebno naglasiti da je ključ poticanja investicija razvoj regionalne infrastrukture, obrazovanja, istraživačkih aktivnosti i komercijalizacije inovacija, jačanje poduzetništva do pružanja podrške razvoju sektora koji zahvaljujući svom teritorijalnom kapitalu imaju potencijal da budu konkurentni na globalnom tržištu.

---

[23] Wikipedija (Online). https://hr.wikipedia.org/wiki/Investicija

[24] Poslovni dnevnik (Online).http://www.poslovni.hr/leksikon/investitor-330

Hrvatsko je gospodarstvo od ranih devedesetih godina do danas napravilo značajan skok i transformiralo se u moderno i svijetu otvoreno gospodarstvo. Ulaskom Hrvatske u EU otvara se novi niz mogućnosti s obzirom da je hrvatsko gospodarstvo dobilo neograničen pristup tržištu većem od 500 milijuna ljudi. Posebnu konkurentsku prednost Hrvatskoj pruža geostrateški položaj srednjoeuropske i mediteranske zemlje, a postajemo zanimljivi i kao novo mjesto uvoza i izvoza roba i sirovina za jedno od najvećih pojedinačnih tržišta na svijetu.

Republika Hrvatska treba se usmjeriti na investicije u infrastrukturu, kako bi se olakšao protok roba, usluga i informacija, proizvodnju i visoke tehnologije, da se potakne zapošljavanje s visokom dodanom vrijednosti i potakne izvoz, energetiku i zaštitu okoliša, da se osigura manja ovisnost o uvozu energije i održivost *te* turizam, da se maksimalno iskoriste postojeći prirodni resursi.

Glavni je cilj stvoriti konkurentnije poslovno i investicijsko okruženje koje će Hrvatsku staviti na sam vrh najpoželjnijih ulagačkih destinacija u Europi uzimajući u obzir hrvatski geostrateški položaj, investicijski potencijal, kvalitetnu radnu snagu i poticajno poslovno okruženje kao formulu za uspjeh. Ostvarenjem tog cilja te aktivnijom i ciljanom promocijom, sigurni smo da će se osigurati rast izravnih stranih ulaganja uz značajnu promjenu u strukturi ulaganja.

Naglasak se želi staviti na razvojnu dimenziju i potaknuti proaktivni pristup u poticanju investicija u izvozno-orijentirane sektore i u sektore s visokim tehnologijama, osiguravajući tako pretpostavke za kvalitetan i dugoročno održiv gospodarski razvoj zemlje. Također, vrlo je bitno dati smjernice vezane uz poticanje investicija u sektorima od prioritetnog značaja za Republiku Hrvatsku, ispunjavajući praznine u postojećem lancu vrijednosti, primjenjujući nove tehnologije i znanja te pridonoseći horizontalnoj i vertikalnoj integraciji hrvatskog gospodarstva na svjetsko tržište.[25]

[25]Ministarstvo gospodarstva, pduzetništva i obrta (Online). https://www.mingo.hr/page/prijedlog-strategije-poticanja-investicija-u-republici-hrvatskoj-za-razdoblje-2014-2020-30-svibnja-14-lipnja-2014

4. PRIMJERI FINANCIRANJA PROJEKATA VODNO-KOMUNALNE INFRASTRUKTURE IZ EU FONDOVA

4.1. Međimurske vode d.o.o. Čakovec

Međimurske vode d.o.o. za javnu vodoopskrbu i javnu odvodnju sa sjedištem društva u Čakovcu, Matice hrvatske 10, društvo je s osnovnom djelatnosti javne vodoopskrbe, odvodnje s pročišćavanjem otpadnih voda, izvođenja priključaka na komunalne vodne građevine, te proizvodnjom energije za vlastite potrebe.

Osim objekata u sjedištu u kojem su smješteni Uprava i zajedničke službe, društvo koristi i druge radne/uredske objekte na lokaciji u Strahonincu, Kolodvorska 42, izvorišta Nedelišće i Prelog, te pročistači otpadnih voda u Čakovcu, Donjem Kraljevcu , Podturnu i Novom Selu na Dravi.

Temeljni kapital društva iznosi 301.000.000 kn podijeljen na 25 uloga koje drže članovi društva – osnivači, gradovi i općine na području Međimurske županije. Nadzorni odbor sastoji se od sedam članova pri čemu šest članova čine predstavnici vlasnika, dok je jedan član predstavnik radnika imenovan od strane Radničkog vijeća. Broj radnika društva na dan 31.12.2019. godine je 149 radnika. Radnici su raspoređeni u organizacijske jedinice prema organizacijskoj shemi koja je u primjeni od 01.10.2017. godine.

Društvo ima ustrojen Integrirani sustav upravljanja procesima, temeljen na međunarodnim normama sustava upravljanja: kvalitetom (ISO 9001), okolišem (ISO 14001) i sigurnošću vode za piće (ISO 22000) koji djeluje u skladu s planiranim i zacrtanim godišnjim aktivnostima. Učinkovitost se očituje u redovitom provođenju internih i eksternih audita za osiguranje djelotvornosti procesa i ispunjenje politike i ciljeva integralnog sustava upravljanja te stupnja primjene utvrđenih postupaka.

Prateći trend razvoja i zacrtane ambiciozne planove Društvo je fokusirano na dva temeljna strateška smjera, prvi zacrtani onaj razvojni, investicijski i drugi kojim želi povećati učinkovitost poslovanja pri upravljanju izgrađenim sustavima vodoopskrbe, odvodnje i pročišćavanja.

4.2. Realizirani projekti i projekti u tijeku

Društvo je alociralo slijedeće projekte iz sredstava OPERATIVNOG PROGRAMA ZAŠTITE OKOLIŠA 2007-2013

1. Sustav odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda aglomeracije Čakovec – EN.2.1-0009
2. Građenje vodnih građevina na području aglomeracije Čakovec EN.2.1.16-0007
3. Rekonstrukcija i dogradnja dijela vodoopskrbnog sustava Međimurske županije EN 2.1.16- 0008
4. Kanalizacijski sustav naselja Kotoriba – završetak (ulice: V. Nazora, B.J. Jelačića, Lj. Gaja, Zelengaj) EN.2.1.17-0052
5. Odvodni sustav naselja Općine Podturen – odvodnja sanitarnih otpadnih voda (I. faza, naselje Podturen) EN.2.1.17-00505.

U tijeku je provođenje projekata iz sredstava OPERATIVNOG PROGRAMA KONKURENTNOST I KOHEZIJA 2014. -2020.

6. Sustav odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda aglomeracije Donja Dubrava
7. Sustav odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda aglomeracije Mursko Središće

Osim navedenih projekata iz dijela pretpristupnih fondova i prekogranične suradnje realizirani su slijedeći projekti:

* 2007-2008. godine proveden je projekt „LOMESS PD" sufinanciran iz INTERREG III A programa, a izradila se projektna (tehnička) dokumentaciju Kolektorskog sustava Prelog-Donja Dubrava – iznos 277.040 EUR
* 2010 – 2013, provodio se projekt „MURA WWTP – Pročistači otpadnih voda na rijeci Muri – Podturen i Totszerdahely" sufinanciran iz IPA HU-HR 2007-2013 I. CALL. Međimurske vode su u sklopu projekta izgradile Pročistač otpadnih voda u Podturnu, 5900 ES, za namijenjen iznos od 2.042,539,65 EUR, a ukupni iznos projekta je 3.082.000 EUR.
* 2010 – 2012, proveden je projekt „Pijemo istu vodu", sufinanciran iz IPA SLO-HR programa, ukupan iznos projekta 608.000 EUR, a Međimurske vode su svoj dio utrošile na izradu projektne (tehničke) dokumentacije za razdjelne sustave odvodnje naselja u Općini Nedelišće i to: Macinec, Trnovec, Parag, Gornji Kuršanec, Črečan i Slakovec (365.307,00 EUR)
* 2011-2012 proveden je projekt „WASTEWATER PD GORIČAN-ORTILOS"

sufinanciran iz Programa IPA HU-HR, II. CALL , ukupni iznos projekta: 310.244,00 EUR, dok je za izradu projektne (tehničke) dokumentacije za sustav odvodnje i Pročistač otpadnih voda Goričan bilo namijenjeno 238.884,00 EUR.

* 2011-2012 „FOR CLEANER WASTEWATERS" IPA HU-HR, II. CALL, ukupni iznos projekta je bio 276.280,00 EUR, a za izradu tehničke dokumentacije za sustave odvodnje u Donjoj Dubravi, Donjem Vidovcu i kišni preljev u Kotoribi namijenjeno je bilo 186.660,00 EUR.
* 2011-2012 „SMART WWTPs" IPA HU-HR 2007-2013 II. CALL, ukupan iznos projekta je 282.840,00 EUR, a za izradu Glavnog projekta Pročistača otpadnih voda Donja Dubrava namijenjeno je bilo 191.010,00 EUR.
* 2012 – 2013, „PRO MUR " sufinanciran iz IPA HU-HR II. CALL ukupno 1.833.568,00 EUR – za izgradnju kanalizacije u jugozapadnom dijelu Preloga (804.484,00 EUR)
* 2014-2015. Iz Programa IPA Prekogranična suradnja SLO-HR, koji u vremenu od kandidiranja do potpisivanja više nije pretpristupni fond (IPA) već Teritorialna suradnja SLO-HR, sufinanciran je projekt "Održivo upravljanje vodama između Mure i Drave" ili akronim „Dobra voda za vse" - ukupni iznos: 835.145,71 EUR. Međimurske vode su vodeći partner i iznos namijenjen za Međimurske vode je 265.392,68 Eur, te su Međimurske vode izradile Glavni projekt za sustav odvodnje u Općini Sveti Martin na Muri, Operativni program sa smjernicama za odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda Gornjeg Međimurja te sudjelovati u izradi mnogih zajedničkih aktivnosti s partnerima (ukupno 10 partnera)[26].

4.3. Primjer realiziranih i okončanih projekata

4.3.1. Aglomeracija Čakovec

Odlukom tada nadležnog Ministarstva poljoprivrede od 30. travanja 2014. i Ispravkom odluke od 28. svibnja 2014. godine Međimurske vode d.o.o. stekle su uvjete za potpisivanje ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava iz Operativnog programa „Zaštita okoliša" za razdoblje 2007 – 2013 za izgradnju „Sustava odvodnje i

[26] Izvor: Međimurske vode d.o.o. \EU projekti

pročišćavanja otpadnih voda aglomeracije Čakovec, registracijski broj Ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava EN.2.1-0009.

Ugovorom predviđeno razdoblje izvedbe projekta bilo je od dana potpisivanja ugovora 28.10.2014. do 1. srpnja 2017., a samo financiranje projekta do 31.12.2016. godine. Potpisnici ovog ugovora Ministarstvo poljoprivrede, kao posredničko tijelo razine 1 (PTP 1), Hrvatske vode kao posredničko tijelo razine 2 (PTP 2) i Međimurske vode d.o.o. kao korisnik koji će provoditi projekt zajedno s partnerima:

- Grad Čakovec
- Općina Nedelišće
- Općina Šenkovec
- Općina Sveti Juraj na Bregu
- Općina Strahoninec i
- Općina Pribislavec.

Ukupni iznos projekta procjenjuje se na 341.672.835,00 kn, ukupni prihvatljivi troškovi procjenjuju se na 273.338.268,00 kn, iznos bespovratnih sredstava do iznosa 199.392.711,00 kn. Bespovratna sredstva potječu iz Kohezijskog fonda.

Svrha projekta je poboljšanje komunalnog standarda po priuštivim cijenama: povećanje priključenosti na sustav odvodnje i pročišćavanja, zaštitu okoliša (podzemnih voda i recipijenata), a sam projekt doprinosi ekonomskom razvoju područja grada Čakovca i okolnih naselja obuhvaćenih projektom.

Tablica 3. Izvori financiranja po godinama

IZVORI FINANCIRANJA					
kn	GODINA				
	2014	2015	2016	2017	Ukupno
Kohezijski fond	797.570,84	111.460.525,45	85.539.473,02	1.595.141,69	199.392.711,00
Državni proračun	108.463,34	15.157.752,18	11.632.693,54	216.926,69	27.115.835,75
Hrvatske vode	108.463,34	15.157.752,18	11.632.693,54	216.926,69	27.115.835,75
Grad Čakovec	29.223,86	4.084.034,97	3.134.259,40	58.447,73	7.305.965,96
Općina Nedelišće	29.113,47	4.068.606,89	3.122.419,24	58.226,93	7.278.366,53
Općina Pribislavec	1.174,95	164.198,92	126.013,13	2.349,89	293.736,89
Općina Strahoninec	1.222,26	170.810,96	131.087,48	2.444,53	305.565,23
Općina Sveti Juraj na Bregu	13.271,39	1.854.676,43	1.423.356,33	26.542,78	3.317.846,93
Općina Šenkovec	4.849,61	677.733,81	520.121,30	9.699,24	1.212.403,96
UKUPNO	**1.093.353,06**	**152.796.091,79**	**117.262.116,98**	**2.186.706,17**	**273.338.268,00**

Izvor: Međimurske vode d.o.o.\PRAĆENJE I IZVJEŠTAVANJE

Svrha projekta je poboljšanje komunalnog standarda po priuštivim cijenama: povećanje priključenosti na sustav odvodnje i pročišćavanja, zaštitu okoliša (podzemnih voda i recipijenata), a sam projekt doprinosi ekonomskom razvoju područja grada Čakovca i okolnih naselja obuhvaćenih projektom.

Ciljevi projekta su:

- ✓ Poboljšati prikupljanje i pročišćavanje otpadne vode u aglomeraciji Čakovca radi potpune sukladnosti s Direktivom o odvodnji i pročišćavanju komunalnih otpadnih voda do 2018. godine
- ✓ Zaštititi resurse podzemne vode povećanje postotka prikupljene otpadne vode u području i smanjivanjem procjeđ vanja putem sanacije odvodnje
- ✓ Zaštititi stanovništvo i okoliš od negativnog utjecaja ispuštanja urbanih otpadnih voda u otvorene vodotoke
- ✓ Smanjiti nekontrolirano ispuštanje otpadnih voda u podzemne vode u svrhu zaštite vodnih resursa

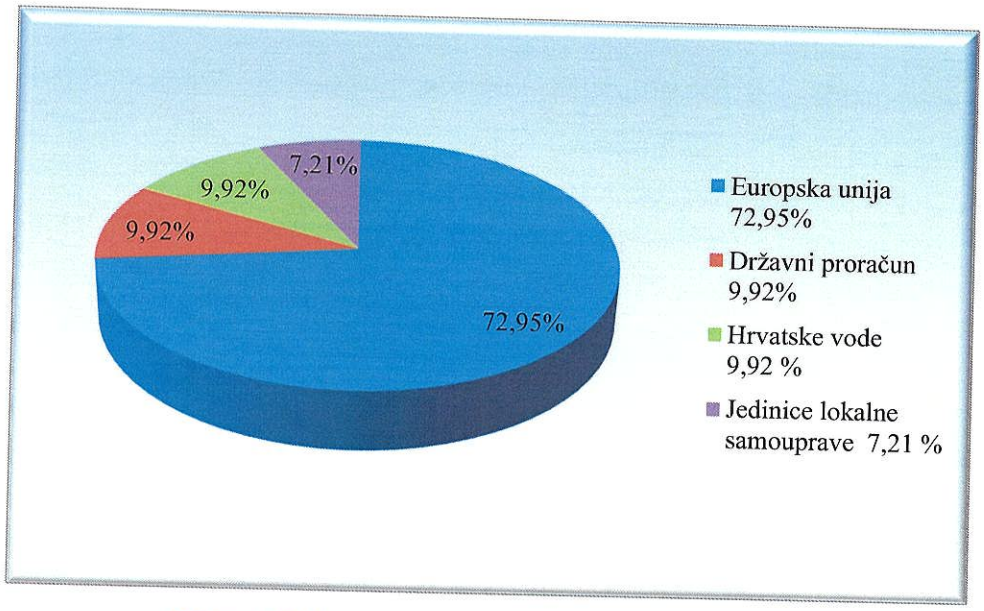
Postojeći izgrađeni sustav odvodnje sa približno 170 km mreže trenutačno je opsluživao 54 % stanovništva, uključujući glavni sustav odvodnje Čakovca i podsustave u okolnim naseljima: Ivanovec, Krištanovec, Mačkovec, Mihovljan, Nedelišće, Novo Selo Rok, Pribislavec, Savska Ves, Strahoninec i Šenkovec. Na postojeći sustav priključeno je 26.513 korisnika – domaćinstava i 805 industrijskih pogona. Sustav odvodnje gravitira postojećem uređaju za pročišćavanje otpadnih voda Čakovca koji je projektiran kako bi postigao biološku, sekundarnu razinu pročišćavanja otpadnih voda pod opterećenjem od 91.000 ekvivalent stanovnika. Glavni recipijent zagađenja je Trnava kao dio crnomorskog i dunavskog sliva kategoriziran kao osjetljive vode. [27]

Krajem ožujka 2015. godine započela je realizacija projekta „Sustav odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda aglomeracije Čakovec", a priveden kraju svečanim obilježavanjem završetka projekta dana 5. veljače 2018. godine.

O značaju projekta dovoljno govori već i podatak da Europska unija sudjeluje u sufinanciranju sa 72,95 % ukupne vrijednosti projekta, Državni proračun i Hrvatske vode ukupno 19,84 % i jedinice lokalne samouprave sa 7,21 %.

[27] Međimurske vode d.o.o.\Aglomeracija Čakovec

Prema sklopljenim sporazumima s partnerima u projektu, zavisno od udjela kojim pojedini partner sudjeluje u istom, odnosno obimu radova koji se na pojedinom području lokalne samouprave izvode, definirani su i postoci u partnerstvu, a konačni obračun izvršio se prema stvarno izvedenim radovima po okončanju projekta.

Grafikon 2. Prikaz zatvaranja financijske konstrukcije projekta

Izvor: vlastiti rad autora

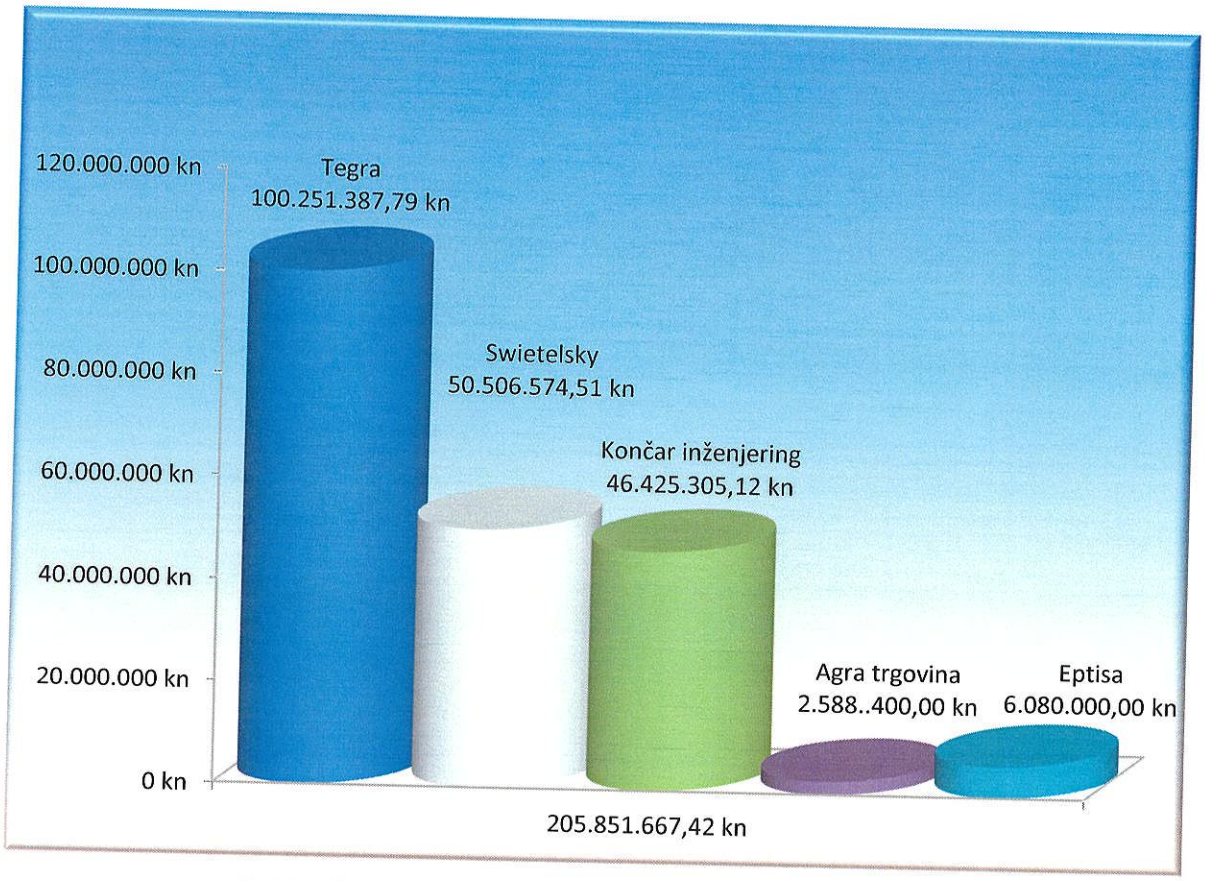
Projekt „Sustav odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda aglomeracije Čakovec" sastoji se od pet glavnih elemenata:

- rekonstrukcija i modernizacija uređaja za pročišćavanje otpadnih voda kapaciteta 75000 ekvivalent stanovnika (ES) do najviše razine pročišćavanja s izgradnjom objekata za obradu mulja sa poljima za ozemljivanje
- izgradnja nove mreže odvodnje radi uključivanja dodatnih naselja (73,5 km mreže, 32 crpne stanice, priključenje 8419 novih korisnika)
- rekonstrukcija i sanacija postojećeg sustava odvodnje kako bi se postigao siguran i pouzdan rad u skladu s normama zaštite okoliša, odnosno smanjivanja dotoka podzemnih voda u cjevovode, rekonstruira se 14,7 km odvodnje rekonstruiraju se 2 kišna preljeva sa retencijskim bazenima ukupne zapremine 1860 m^3, 5 crpnih stanica, a zahvati se odnose na oko 44.500 ES
- nabava opreme za održavanje sustava odvodnje
- nadzor radova

Projekt je realiziran sa slijedećim izvođačima radova:

1. Zajednica ponuditelja na čelu s tvrtkom TEGRA d.o.o. Čakovec (ostali članovi zajednice ponuditelja su: Đurkin d.o.o. Čakovec, Hidrotehnika d.o.o. Savska Ves-Čakovec, Međimurska hidrogradnja d.o.o. Savska Ves-Čakovec, Aquatehnika d.o.o. Varaždin, Vodogradnja d.o.o. Varaždin i Proton d.o.o. Gornji Kneginec). Ugovorena vrijednost radova 105.895.293,35 kn
   - Izvođenje radova na izgradnji novih mreža – izvedeno 100.251.387,79 kn
2. SWIETELSKY Baugesellschaft m.b.h. Linz (podružnica u Hrvatskoj, Zagreb). Ugovorena vrijednost radova bila je 53.803.750,96 kn
   - Izvođenje radova na rekonstrukciji postojeće mreže odvodnje – izvedeno 50.506.574,51 kn
3. Zajednica ponuditelja na čelu s tvrtkom KONČAR-INŽENJERING za energetiku i transport d.d. (ostali članovi zajednice ponuditelja su: HIDROINŽENIRING d.o.o. Ljubljana i PALIR d.o.o. Zagreb). Ugovorena vrijednost 48.232.607,73 kn, probni rad
   - Izvođenje radova na rekonstrukciji i modernizaciji Uređaja za pročišćavanje otpadnih voda grada Čakovca – probni rad u tijeku izvedeno 46.425.305,12 kn
4. AGRA TRGOVINA d.o.o. Zagreb. Ugovorena vrijednost radova 2.598.400,00 kn,
   - Nabava opreme za održavanje sustava odvodnje – realizirano 2.588.400,00 kn

5. Zajednice ponuditelja – EPTISA Servicios de Ingenieria S.L. Madrid i EPTISA ADRIA d.o.o. Zagreb. Ugovorna vrijednost 6.080.000,00 kn,
   - Vršenje nadzora nad izvođenjem radova – izvedeno 6.080.000,00 kn

Grafikon 3. Udio pojedinog izvođača u ukupno izvedenim radovima

Izvor: vlastiti rad autora

Tablica 4. Prikaz kronologije povlačenja EU sredstava za izvedene radove do 31.12.2016. godine - prema Ugovoru od 28.10.2014. godine

BROJ ZAHTJEVA	Nove mreže	Rekonstrukcije	POV	Nabava specijalnog vozila	Nadzor	Ukupno
ZAHTJEV 1	0,00	5.380.375,10			0,00	5.380.375,10
ZAHTJEV 2	0,00	0,00			608.000,00	608.000,00
ZAHTJEV 3	10.589.529,34	1.474.761,35			49.248,00	12.113.538,69
ZAHTJEV 4		1.508.445,19			51.874,56	1.560.319,75
ZAHTJEV 5	2.219.072,64	2.054.876,14			123.363,20	4.397.311,98
ZAHTJEV 6	2.586.171,66	1.764.971,91			152.905,92	4.504.049,49
ZAHTJEV 7	5.560.239,81	2.259.561,42			237.709,76	8.057.510,99
ZAHTJEV 8	5.534.113,48	1.868.112,11	1.048.457,83		268.395,52	8.719.078,94
ZAHTJEV 9	5.121.435,93	2.642.645,31	781.684,32		328.915,84	8.874.681,40
ZAHTJEV 10	5.090.813,65	1.453.578,28	1.907.316,00		315.351,36	8.767.059,29
ZAHTJEV 11	2.452.871,05	1.079.551,55	2.592.767,19		224.899,20	6.350.088,99
ZAHTJEV 12	3.802.201,78	1.549.180,59	2.067.739,62		275.661,12	7.694.783,11
ZAHTJEV 13	4.606.534,67	3.304.600,21	683.876,77		333.329,92	8.928.341,58

ZAHTJEV 14	5.547.170,41	2.753.196,08	3.048.648,79		284.775,04	11.633.790,32
ZAHTJEV 15	4.494.613,66	2.662.816,51	2.574.900,00		193.106,88	9.925.437,05
ZAHTJEV 16	7.056.596,61	4.584.035,24	1.311.340,67		237.199,04	13.189.171,56
ZAHTJEV 17	5.189.196,49	4.417.405,89	1.283.352,97		177.183,36	11.067.138,71
ZAHTJEV 18	5.630.089,48	1.698.319,87		2.588.006,40	214.095,04	10.130.510,79
ZAHTJEV 19	5.275.945,36	1.972.161,94	4.074.645,64	0,00	355.789,44	11.678.542,39
ZAHTJEV 20 - LISTOPAD 2016.	3.769.206,51	1.726.605,37	8.356.539,48	0,00	519.286,72	14.371.638,07
ZAHTJEV 20 - STUDENI 2016.	4.578.889,91	1.095.126,76	5.566.183,03	0,00	351.746,24	11.591.945,95
ZAHTJEV 20 - KONČAR ISPLATA DEPOZITA			3.921.939,17	0,00	0,00	3.921.939,17
ZAHTJEV 21	7.954.296,84	2.065.802,40	3.060.459,70	0,00	0,00	13.080.558,94
UKUPNO KN	**97.058.989,27**	**49.316.129,21**	**42.279.851,18**	**2.588.006,40**	**5.302.836,15**	**196.545.812,26**

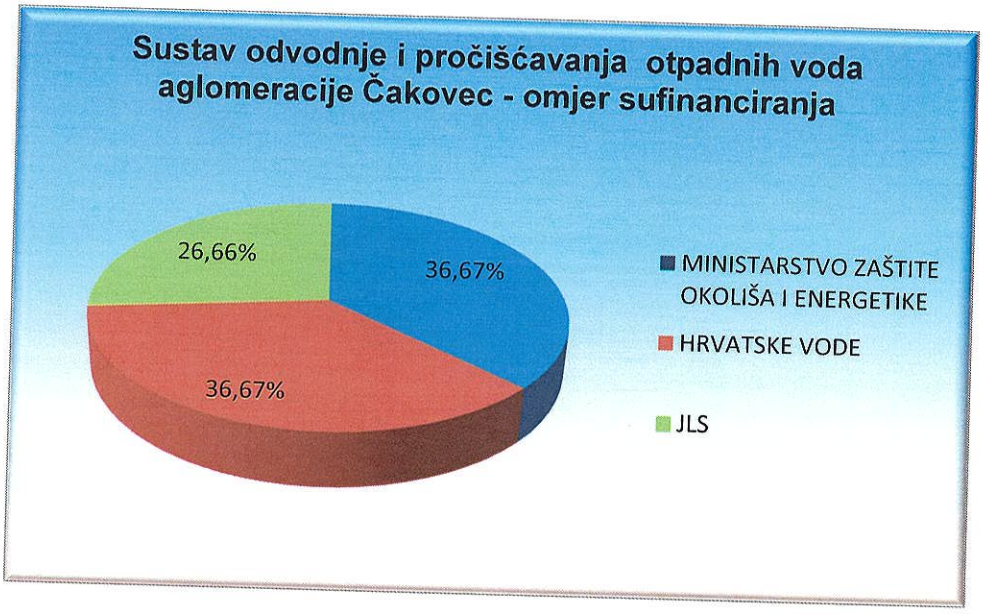
Izvor: vlastiti rad autora

Tablica prikazuje kronološki slijed povučenih sredstava prema izvršenju radova. Sredstva su isplaćivana shodno ispostavljenim zahtjevima na posebno otvoreni žiro račun kao strogo namjenska. U tablici su prikazana povučena sredstva zaključno sa 31.12.2016. godine u skladu sa potpisanim sklopljenim ugovorom o financiranju bespovratnih sredstava iz EU fondova.

Naime, kako svi radovi do tog roka nisu izvedeni, a krajnji rok je bio 31.12.2016. godine i završilo je razdoblje prihvatljivosti izdataka koji se mogu financirati iz Operativnog programa „Okoliš" 2007 -2013 da bi se investicija uspješno privela kraju bilo je potrebno osigurati izvore financiranja. Stoga je 02.11.2107. godine sklopljen Prvi dodatak ugovoru o sufinanciranju projekta „Sustav odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda aglomeracije Čakovec" za financiranje radova i usluga, odnosno prihvatljivih troškova na projektu aglomeracije u toku 2017. i 2018. godine sa resornim Ministarstvom zaštite okoliša i energetike, Hrvatskim vodama i jedinicama lokalne samouprave.

Dodatkom su utvrđeni novi omjeri u sufinanciranju koji iznose:

- ✓ Ministarstvo zaštite okoliša i energetike 36,67 %
- ✓ Hrvatske vode 36,67 %
- ✓ Jedinice lokalne samouprave 26,66 %.

Grafikon 4. Omjeri sufinanciranja

Izvor: vlastiti rad autora

Radovi na dovršetku Sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda aglomeracije Čakovec privedeni su kraju 2017. godine. U toku godine izvedeni radovi odnosno nastali troškovi prema navedenom su omjeru potraživani u skladu sa sklopljenim dodatkom ugovoru o sufinanciranju pa je tako u toku godine potraživano kroz dva zahtjeva kako je prikazano u tablici.

Tablica 5. Prikaz povlačenja sredstava prema Dodatku ugovoru

BROJ ZAHTJEVA	Nove mreže	Rekonstrukcije	POV	Nabava specijalnog vozila	Nadzor	Ukupno
1. zahtjev	2.217.032,52	154.731,35	2.106.184,23	0,00	749.195,84	5.227.143,94
2. zahtjev	234.627,11	1.054.041,09	1.625.033,15	0,00	25.870,40	2.939.571,75
3. zahtjev	36.312,38	0,00	385.486,39	0,00	387.266,81	1.181.295,79

Izvor: vlastiti rad autora

Ukupno potraživani troškovi za izvedene radove u 2017. godini, u manjem su dijelu od strane posredničkog tijela kontrole reducirani i proglašeni privremeno odnosno u neznatnom dijelu trajno neprihvatljivima. Privremeno neprihvatljivi troškovi potraživani su naknadno i prihvaćeni u cijelosti.

Odnos vrijednosti izvedenih radova i potraživanih troškova od sufinancijera na Sustavu odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda aglomeracije Čakovec prikazan je u slijedećoj tablici:

Tablica 6. Odnos vrijednosti izvedenih radova i povučenih sredstava iz EU fondova

	Nove mreže	Rekonstrukcije	POV	Nabava specijalnog vozila	Nadzor	Ukupno
SVEUKUPNO POVUČENO SREDSTAVA IZ EU FONDOVA kn	99.439.495,26	50.506.574,51	46.011.068,56	2.588.006,40	6.077.902,39	204.623.047,17
SVEUKUPNO IZVEDENO RADOVA kn	100.251.387,79	50.506.574,51	46.425.305,12	2.588.400,00	6.080.000,00	205.851.667,42
RAZLIKA kn	**811.892,53**	**0,00**	**414.236,56**	**393,60**	**2.097,61**	**1.228.620,25**

Izvor: vlastiti rad autora

4.3.2. Projekt Aglomeracije Novo Selo na Dravi

Ovaj projekat je za razliku od ostalih prikazanih u ovom radu financiran kreditnim sredstvima. Obzirom na važnost projekta i vremensku dimenziju izvođenja, a u cilju daljnje izgradnje aglomeracija na području Međimurske županije bilo je neophodno što prije krenuti s realizacijom. Tako je s Europskom bankom za obnovu i razvoj 28. prosinca 2012. godine sklopljen Ugovor o kreditu s jasno definiranim odredbama o financiranju i povlačenju sredstava kredita. Kredit je još uvijek u otplati, do 2022. godine, a s EBRD-om je u tijeku povlačenje posljednje tranše kredita za financiranje i zatvaranje konstrukcije navedene investicije.

Zbog kontrole trošenja financijskih sredstava i namjenskog trošenja istih redovito se šalju izvješća Europskoj banci za obnovu, godišnje i polugodišnje. U slijedećoj tablici daje se primjer jednog od izvještaja za EBRD.

Tablica 7. Izvještaj EBRD

GODINA	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Long term assets	***828.142.446***	***998.547.313***	***1.027.453.240***	***1.018.275.882***	***1.014.843.285***
Tangible assets	827.408.800	997.414.624	1.026.124.879	1.017.150.170	1.014.033.155
Other LTA	733.646	1.132.689	1.328.361	1.125.712	810.130
Short term assets	***25.317.447***	***24.498.769***	***49.726.610***	***65.852.032***	***70.833.296***
Inventory	2.638.322	2.121.864	2.154.937	2.047.549	2.283.928
Receivables	12.380.661	12.081.744	13.469.979	12.403.187	13.045.420
Short term financial assets	9.840.699	8.563.155	29.348.315	50.094.797	53.068.598
Cash	457.765	1.732.006	4.753.379	1.306.499	2.435.350
Prepayments and accrued income	***350.833***	***250.412***	**265.393**	**571.951**	**52.620**
Total assets	**853.810.726**	**1.023.296.494**	**1.077.445.243**	**1.084.699.865**	**1.085.729.201**
Equity	354.544.936	355.792.896	356.674.388	357.003.840	357.618.270

Long term loans	**50.151.951**	**43.385.376**	**36.729.269**	**23.631.570**	**23.631.570**
Other LT liabilities	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Provisions (REZERVIRANJA)	**777.835**	**762.257**	**762.257**	**762.257**	**762.257**
Short term liabilities	**39.294.494**	**43.736.659**	**42.502.254**	**38.551.866**	**41.990.763**
ST loans	0	0	0	0	7.338.275
Payables	18.619.829	10.230.573	5.063.308	4.076.641	5.040.965
Other ST liabilities	20.674.665	33.506.086	37.438.946	34.475.225	29.611.523
Deferred payment of expenditures	***409.041.510***	***579.619.306***	***640.777.075***	**664.750.332**	**661.726.341**
UKUPNE OBVEZE	499.265.790	667.503.598	720.770.855	727.696.025	728.110.931
UKUPNA PASIVA	**853.810.726**	**1.023.296.494**	**1.077.445.243**	**1.084.699.865**	**1.085.729.201**

Izvor: vlastiti rad autora

Ugovor o sufinanciranju za javnu odvodnju Novo Selo na Dravi s pripadnim uređajem za pročišćavanje otpadnih voda (naselja Kuršanec, Šandorovec, Totovec i Novo Selo na Dravi) sklopljen je s Hrvatskim vodama dana 28.12.2012. godine sa omjerom financiranja 90 % Hrvatske vode i 10 % sredstava Investitora odnosno iz proračuna jedinica lokalne samouprave. Zbog veličine projekta i ne mogućnosti financiranja jedinice lokalne samouprave bilo je potrebno financijsku konstrukciju zatvoriti kreditnim sredstvima.

Projekt "Aglomeracija Novo Selo na Dravi" se sastoji od slijedećih elemenata, u dijelu koji se odnosi na projektiranje ,izgradnju i probni rad (koji su predmet vršenja FIDIC Inženjerskog i stručnog nadzora):

1) Projektiranje i izgradnja UPOV Novo Selo na Dravi SBR tehnologije pročišćavanja kapaciteta 5.000 ES i nove trafostanice, tzv. žuti FIDIC, ukupne dougovorene vrijednosti radova 1.629.827,88 EUR (cca 12,4 mil HRK)
2) Izgradnja nove kanalizacijske mreže (17,8 km) s 3 crpne stanice, 353 revizijska okana i 789 kućnih priključaka, tzv. crveni FIDIC, ukupne ugovorene vrijednosti radova 3.493.598,21 EUR EUR (cca 26,7 mil HRK)
3) Usluga stručnog nadzora nad izgradnjom UPOV-a Novo Selo na Dravi i izgradnje nove kanalizacijske mreže 374.696 EUR (cca 2,8 mil HRK).

Ukupna ugovorena vrijednost radova na predmetnoj investiciji je 5.464.995,68 EUR (cca 41,9 mil HRK), čija provedba je započela 01. svibnja 2014. godine.

Tablica 8. Ugovorene i realizirane vrijednosti izvođača radova

Contract No.	Contract date	Name of Contract	Contractor name	Contractor Address	Contract Price	Cumulative Payments in Loan Currency	Cumulative Payments in contract currency	% of contract price
222 /2014	02.09.2014	Construction of sewerege system Novo Selo na Dravi (including three pumping stations - PS1 Totovec, PS2 Šandorovec and PS3 Novo Selo na Dravi, connecting pipes and collectors	JVCA Tegra d.o.o. Čakovec, Hidrotehnika d.o.o. Savska Ves, Aquatehnika d.o.o. Varaždin	Mihovljanska 70, Čakovec; Radnička bb Savska Ves; Trg Pavla Štoosa 41, varaždin	3.493.598,21 EUR	3.106.818,77 EUR	23.559.985,82 kn	88,93%
MV-329/2013	31.12.2013	NORTH WESTERN REGIONAL WASTEWATER PROJECT _PROJECT IMPLEMENTATION SUPPORT AND CONSTRUCTION / SUPERVISION FOR SEWERAGE AND WASTEWATER TREATMENT PLANT NOVO SELO NA DRAVI	JV SAFEGE CONSULTING ENGINEERS; Safege Consulting Engineers, France and Safege d.o.o. Zagreb, Rescon d.o.o. Čakovec	Nanterre Cedex, France	374.696,00 EUR	362.343,53 EUR	2.828.315,58 kn	96,70%
27/2015	15/02/2015	Execution of Waste Water Treatment Plant (WWTP) Novo Selo na Dravi and connecting it to the new sewerage system Novo Selo na Dravi	JVCA MEĐIMURJE GRADITELJSTVO .d.o.o. i EDTMAYER d.o.o.	Čakovec, Zagrebačka 42a i Selnica, Zrinskih 12a, Selnica	1.596.701,47 EUR	1.631.161,19 EUR	12.224.291,09 kn	102,16%
			TOTAL		5.464.995,68 EUR	5.100.323,49 EUR	38.612.592,49 kn	93,33%

Izvor: vlastiti rad autora

Ukupni projekt realiziran je u vrijednosti 93,33 % u odnosu na ugovoreno, time da je zbog naknadnih radova koje je trebalo izvesti na uređaju za pročišćavanje otpadnih voda Novo Selo na Dravi i otklanjanja nedostataka koji su se pojavili u probnom radu pročistača, ugovor probijen za 2,16 %.

4.4. Primjeri projekata u tijeku – Aglomeracija Donja Dubrava i Mursko Središće

Projekti Aglomeracija Donja Dubrava i Mursko Središće financiraju se iz Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020.

Ugovori o sufinanciranju projekata sklopljeni su 22. kolovoza 2017. godine sa resornim Ministarstvom zaštite okoliša i energetike, Hrvatskim vodama i jedinicama lokalne samouprave na čijem se području projekt izvodi. Navedenog datuma potpisani su i Ugovori o dodjeli bespovratnih sredstava kao i Ugovori o partnerstvu na projektu.

Ukupan iznos prihvatljivih troškova Aglomeracije Donja Dubrava iznosi 189.080.650 kn od čega će se na ime bespovratnih sredstava EU povući 135.652.414,41 kn, a preostali iznos od 53.428.235,59 kn sufinancirati će Ministarstvo zaštite okoliša i energetike, te Hrvatske vode, svaki s 40 % iznosa, a preostalih 20 % sufinancirati će jedinice lokalne samouprave.

Ukupan iznos prihvatljivih troškova Aglomeracije Mursko Središće je 181.777.310 kn, od čega 128.773.937,90 kn se odnosi na bespovratna sredstva, a preostalih 53.003.372,10 kn sufinancirati će Ministarstvo zaštite okoliša i energetike, te Hrvatske vode svaki sa 43,33 %, dok će 13,33 % sufinancirati jedinice lokalne samouprave na čijem se prostoru projekt provodi.

Oba projekta paralelno se provode. Naime, kako su ugovori potpisani još 2017. godine, te se odmah krenulo s postupcima javne nabave, zbog učestalih žalbenih postupaka na natječajnu dokumentaciju kod obiju aglomeracija, i takoreći obstruiranje okončanja javne nabave odnosno otvaranja ponuda i odabira izvođača radova, žalbe su se podnosile u zadnjim trenucima, prije otvaranja ponuda, kako bi isto bilo onemogućeno. Žalili su se uglavnom proizvođači cijevi i to oni koji svojim proizvodima ne zadovoljavaju propisane standarde iz natječajne dokumentacije.

Aglomeracije Donja Dubrava i Mursko Središće ostvariti će svoj puni zamah i realizaciju ove godine. Radove na izvođenju mreže i kolektorskog sustava Aglomeracije Donja Dubrava izvodi zajednica ponuditelja Tegra d.o.o. i Szabadics iz Mađarske, dok će radove na Aglomeraciji Mursko Središće izvoditi Tegra d.o.o. Natječaji za UPOV-e obiju aglomeracija privode se kraju, u tijeku je analiza ponuda i odabir najpovoljnijih ponuđača, te u konačnici odabir izvođača radova. Usluge nadzora za Aglomeraciju Donja Dubrava ugovorene su sa tvrtkama VIZ-EX d.o.o. i Promacon d.o.o. , dok je nadzor za Aglomeraciju Mursko Središće ugovoren sa Promacon d.o.o., Rescon d.o.o. i VD Projekt d.o.o. Potpisanim sporazumima o dodjeli bespovratnih sredstava i sufinanciranju, sa ugovorenom financijskom konstrukcijom definirano je izvođenje radova svih navedenih radova, a uskoro se očekuje i potpisivanje dodatka ugovoru o dodjeli bespovratnih sredstava sa Hrvatskim vodama i resornim Ministarstvom zbog povećanja vrijednosti izvođenja ugovorenih radova na navedenim aglomeracijama.

Studijama izvodljivosti definirani su osnovni ciljevi projekata i to:

- ✓ povećati priključenost na sustav odvodnje
- ✓ osigurati adekvatno pročišćavanje otpadnih voda izgradnjom uređaja za pročišćavanje otpadnih voda
- ✓ povećanje učinkovitosti i pouzdanosti javnog sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda uvođenjem ekonomske cijene vode (princip zagađivač plaća).

Radovi na izvođenju obiju aglomeracija su u tijeku pa se u skladu s izvođenjem radova i generiranjem troškova povlače sredstva temeljem nastalih troškova. U slijedećoj tablici daje se prikaz povučenih sredstava za izvršene radove.

Tablica – Povlačenje sredstava za Aglomeraciju Donja Dubrava

Tablica 9. Povlačenje sredstava za Aglomeraciju Donja Dubrava

IZVOR SUFINANCIRANJA	EUROPSKA UNIJA	MINISTARSTVO	HRVATSKE VODE	JLS	JEDINICE LOKALNE SAMOUPRAVE				
					Grad Prelog	Sveta Marija	Donji Vidovec	Kotoriba	Donja Dubrava
UKUPNO FINANCIRANJE **189.080.650**	135.652.414,41	53.428.235,59							
		21.371.294,24	21.371.294,24	10.685.647,12	2.721.634,32	2.708.811,54	1.514.156,20	1.541.938,88	2.199.106,18
		40%	40%	20%					
OMJER SUFINANCIRANJA	71,74315000%	11,30273999%	11,30273999%	5,65136999%	25,47%	25,35%	14,17%	14,43%	20,58%
UKUPNO POVUČENA SREDSTVA									
19.948.267,38	**14.311.515,39**	**2.254.700,79**	**2.254.700,79**	**1.127.350,41**	**287.136,15**	**285.783,33**	**159.745,56**	**162.676,66**	**232.008,72**

5. ZAKLJUČAK

Projekti Sustav odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda aglomeracije Čakovec i Aglomeracija Novo Selo na Dravi uspješno su privedeni kraju. Ishođene su uporabne dozvole za sve novo izgrađene i rekonstruirane mreže. Rekonstruirani je postojeći uređaj za pročišćavanje otpadnih voda grada Čakovca, izgrađen novi uređaj za pročišćavanje otpadnih voda Novo Selo na Dravi i nabavljeno je novo suvremeno specijalno vozilo za čišćenje i održavanje sustava odvodnje. Zaokruživanjem svih pet komponenti Aglomeracije Čakovec kroz koje se projekt realizirao, rekonstruirano je 14,6 km cjevovoda i bez iskapanja sanirano dodatnih 5 km cjevovoda, izgrađeno više od 76 km nove mreže, 34 precrpne stanice, te je priključenost na zavidnih 69 %, a na Aglomeraciji Novo Selo na Dravi 61 %. Rekonstrukcijom postojećeg uređaja za pročišćavanje otpadnih voda u Čakovcu povećana je efikasnost pročišćavanja na najviši – treći stupanj pročišćavanja. Iznijeto je samo mali segment učinjenog.

Put od ideje do realizacije svakako je bio dugotrajan, od same aplikacije projekta do verifikacije i odobrenja, natječaja za izvođenje radova, prikupljanja ponuda i odabira najpovoljnijeg izvođača pa do samog izvođenja radova. U realizaciju projekta bile uključene mnoge lokalne i nacionalne institucije, aktivirana je građevinska operativa, a samim time povećana i zaposlenost. U svakom pojedinom koraku bilo je prepreka, kako administrativnih u ishođenju potrebne dokumentacije tako i tehničkih na samom terenu prilikom izvođenja radova. Unatoč tome uz maksimalan angažman svih uključenih aktera postignut je osnovni cilj, ali ne i krajnji. Krajnji cilj postići će se priključivanjem svih potencijalnih korisnika na novo izgrađeni sustav uz maksimalnu iskorištenost kapaciteta izgrađenog sustava.

Značaj projekata za lokalnu zajednicu je višestruk. Prije svega unaprijeđene su usluge odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda u skladu s usvojenim propisima, smjernicama i direktivama Europske unije prema utvrđenim najsuvremenijim standardima. Poboljšana je kvaliteta života i zdravlja ljudi te je osigurana bolja zaštita prirodnih resursa i okoliša na zadovoljstvo lokalne i šire društvene zajednice.

U Varaždinu, 18.06.2020.

Sveučilište
Sjever

SVEUČILIŠTE
SJEVER

IZJAVA O AUTORSTVU
I
SUGLASNOST ZA JAVNU OBJAVU

Završni/diplomski rad isključivo je autorsko djelo studenta koji je isti izradio te student odgovara za istinitost, izvornost i ispravnost teksta rada. U radu se ne smiju koristiti dijelovi tuđih radova (knjiga, članaka, doktorskih disertacija, magistarskih radova, izvora s interneta, i drugih izvora) bez navođenja izvora i autora navedenih radova. Svi dijelovi tuđih radova moraju biti pravilno navedeni i citirani. Dijelovi tuđih radova koji nisu pravilno citirani, smatraju se plagijatom, odnosno nezakonitim prisvajanjem tuđeg znanstvenog ili stručnoga rada. Sukladno navedenom studenti su dužni potpisati izjavu o autorstvu rada.

Ja, VIOLETA BAKŠA *(ime i prezime)* pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključivi autor/ica završnog/diplomskog (*obrisati nepotrebno*) rada pod naslovom FINANCIRANJE INVESTICIJA VODNO-KOMUNALNE INFRASTRUKTURE SREDSTVIMA EU FONDOVA *(upisati naslov)* te da u navedenom radu nisu na nedozvoljeni način (bez pravilnog citiranja) korišteni dijelovi tuđih radova.

Student/ica:
(upisati ime i prezime)
VIOLETA BAKŠA
Bakša
(vlastoručni potpis)

Sukladno Zakonu o znanstvenoj djelatnost i visokom obrazovanju završne/diplomske radove sveučilišta su dužna trajno objaviti na javnoj internetskoj bazi sveučilišne knjižnice u sastavu sveučilišta te kopirati u javnu internetsku bazu završnih/diplomskih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice. Završni radovi istovrsnih umjetničkih studija koji se realiziraju kroz umjetnička ostvarenja objavljuju se na odgovarajući način.

Ja, VIOLETA BAKŠA *(ime i prezime)* neopozivo izjavljujem da sam suglasan/na s javnom objavom završnog/diplomskog (*obrisati nepotrebno*) rada pod naslovom FINANCIRANJE INVESTICIJA VODNO-KOMUNALNE INFRASTRUKTURE SREDSTVIMA EU FONDOVA *(upisati naslov)* čiji sam autor/ica.

Student/ica:
(upisati ime i prezime)
VIOLETA BAKŠA
Bakša
(vlastoručni potpis)

6. POPIS LITERATURE

KNJIGE

1. Belić, M., Štilinović J.:" EU fondovi i programi za turizam", Nova knjiga Rast, 2013.
2. Bobera, A., Hunjet, A., Kozina, G.: „Poduzetništvo", Varaždin, 2015.
3. Hunjet A., Koziina G.: „Osnove poduzetništva", Varaždin, 2014.
4. Maletić, I., Kosor, K., Copić, M., Ivanković Knežević, K., Zrinušić, N., Bešlić, B. Bukovac, S., Kulakowski, N., Karačić, M., Rajaković,M., Tufekčić, M., Petričko, I., Valić, S.: EU Projekti – od ideje do realizacije, TIM4PIN d.o.o. za savjetovanje, Zagreb, 2016.
5. Slađana Novota, Ivana Vlašić, Rumiana Velinova, Kiril Geratliev, Olga Borissova: Europski fondovi za hrvatske projekte, Priručnik o financijskoj suradnji i programima koje u Hrvatskoj podupire Europska unija, Središnji državni ured za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova Europske unije
6. Kandžija, V., Cvečić I., Ekonomika i politika Europske unije, Ekonomski fakultet sveučilišta, 2011.

STRUČNI ČLANCI/STUDIJE

1. Govor francuskog premijera Aristidea Brianda na 10. redovitom zasjedanju Skupštine Lige naroda, Ženeva, 5. rujna 1929. g.
2. Ljubo Jurčić* UDK 330.341(497.5):339.923 JEL Classification E66, F15 - 20. tradicionalno opatijsko savjetovanje Hrvatskih ekonomista
3. Časopis Računovodstvo i financije, Stručni članak UDK 336.2., dr.sc. Rahela Jurković
4. Studija izvodljivosti sustav odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda aglomeracije Donja Dubrava
5. Studija izvodljivosti sustav odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda aglomeracije Mursko Središće

INTERNET IZVORI

https://europa.eu/european-union/about-eu/historyhr#1945.%E2%80%93_1959.

https://europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies/european-commission_hr#nadle%C5%BEnosti-europske-komisije

https://www.voda.hr/sites/default/files/dokumenti/ekonomsko-financijski_aspekti_provedbe_vodno-komunalnih_direktiva_sazetak.pdf

https://www.voda.hr/hr/plan-provedbe-vodnih-direktiva

https://www.google.com/search?q=vi%C5%A1egodi%C5%A1nji+program+gradnje+komunalnih+vodnih+gra%C4%91evina&rlz=1C1GCEU_hrHR876HR876&oq=VI%C5%A0EGOD&aqs=chrome.1.69i57j69i59l2j0l2j69i61l3.22702j0j4&sourceid=chrome&ie=UTF-8

https://www.mingo.hr/page/prijedlog-strategije-poticanja-investicija-u-republici-hrvatskoj-za-razdoblje-2014-2020-30-svibnja-14-lipnja-2014

https://europa.eu/european-union/about-eu/history_hr#1945._%E2%80%93_1959.

https://www.mingo.hr/page/prijedlog-strategije-poticanja-investicija-u-republici-hrvatskoj-za-razdoblje-2014-2020-30-svibnja-14-lipnja-2014

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/basic/basic_2014_hr.pdf - kohezijska politika

https://repozitorij.efst.unist.hr/islandora/object/efst%3A156/datastream

http://www.poslovni.hr/leksikon/investitor-330

https://hr.wikipedia.org/wiki/Investicija

https://strukturnifondovi.hr/eu-fondovi/

http://arhiva.strukturnifondovi.hr/esi-fondovi-2014-2020

http://europski-fondovi.eu/program/kohezijski-fond

https://strukturnifondovi.hr/

http://europski-fondovi.eu/eafrd

http://europski-fondovi.eu/content/europski-fond-za-pomorstvo-i-ribarstvo-emff

http://medjimurske-vode.hr/

https://izvoz.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Kohezijska%20politika%20EU%20i%20Hrvatska%202014.-2020..pdf

7. POPIS TABLICA

Tablica 1. Raspodjela alokacije iz ESI fondova za RH 2014.-2020. 20
Tablica 2. Uslužno područje 1 - Međimurska županija 31
Tablica 3. Izvori financiranja po godinama 40
Tablica 4. Prikaz kronologije povlačenja EU sredstava za izvedene radove do 31.12.2016. godine - prema Ugovoru od 28.10.2014. godine 44
Tablica 5. Prikaz povlačenja sredstava prema Dodatku ugovoru 46
Tablica 6. Odnos vrijednosti izvedenih radova i povučenih sredstava iz EU fondova 47
Tablica 7. Izvještaj EBRD 47
Tablica 8. Ugovorene i realizirane vrijednosti izvođača radova 49
Tablica 9. Povlačenje sredstava za Aglomeraciju Donja Dubrava 51

8. POPIS SLIKA

Slika 1. Europska unija 4
Slika 2. Institucije Europske unije 9
Slika 3. Kohezijska politka 15
Slika 4. Europski strukturni i investicijski fondovi 19
Slika 5. Operativni program Konkurentnost i kohezija 2014.-2020. 20
Slika 6. Alokacija financijskih sredstava 21
Slika 7. Struktura i dinamika ukupnih ulaganja u provedbi vodno-komunalnih direktiva u razdoblju 2010.-2023. 30
Slika 8. Uslužno područje 1 - Međimurska županija 30
Slika 9. Koncept i sastavnice troškova i izvora financiranja 32

9. POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1. Prijedlog proračuna Unije za razdoblje 2021.-2027. 27
Grafikon 2. Prikaz zatvaranja financijske konstrukcije projekta 42
Grafikon 3. Udio pojedinog izvođača u ukupno izvedenim radovima 44
Grafikon 4. Omjeri sufinanciranja 46